

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 19.9.2007
KOM(2007) 529 v konečném znění

2007/0196 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterou se mění směrnice 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním
plynem**

(předložená Komisí)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Elektřina a plyn představují srdce evropského blahobytu. Bez konkurenčního a účinného evropského trhu s elektřinou a plynem budou evropští občané za jednu ze svých nezákladnějších denních potřeb platit nadměrnou cenu. Trh s elektřinou a plynem je rovněž zásadně důležitý pro konkurenceschopnost Evropy, neboť energie je důležitým vstupem pro evropský průmysl.

Dále platí, že konkurenční a účinný trh s elektřinou a plynem je podmínkou pro řešení otázky změny klimatu. Pouze s fungujícím trhem je možné vyvinout účinně fungující mechanismus obchodování s emisemi a odvětví obnovitelné energie splňující ambiciózní cíl, na kterém se dohodla Evropská rada, tedy zajistit, aby v roce 2020 pocházelo 20 % energie v EU z obnovitelných zdrojů.

Konkurenční trh s elektřinou a plynem v rámci celé EU je nakonec klíčový i pro zajištění bezpečnosti dodávek energie v Evropě, neboť pouze na celoevropském a konkurenčním trhu se mohou objevovat směrodatné signály pro investice a právě takový trh nabízí spravedlivý přístup k síti pro všechny potenciální investory a poskytuje skutečné a účinné pobídky jak pro provozovatele sítí, tak pro výrobce, aby investovali miliardy eur, jak to bude v EU během následujících dvou desetiletí potřeba.

Proces liberalizace trhu s elektřinou a plynem byl zahájen asi před 10 lety. Během těchto 10 let se mnoha občanům Evropy dostalo výhod vyplývajících z většího výběru a větší hospodářské soutěže, stejně jako lepších služeb a bezpečnosti. Posouzení, které provedla Komise a evropské energetické regulační orgány, však prokázalo, že proces rozvoje skutečně konkurenčních trhů není ani zdaleka u konce. V praxi se až příliš velkému množství občanů a podniků v EU možnosti skutečné volby dodavatele nedostává. Fragmentace trhu podél hranic jednotlivých států, vysoká míra vertikální integrace a vysoká koncentrace trhu představují základ neexistence skutečného vnitřního trhu.

Od června 2003, kdy vstoupily v platnost současné směrnice o elektřině a plynu, Komise neustále sledovala jejich používání a účinky na trh a byla v pravidelném kontaktu se všemi dotčenými zúčastněnými stranami. Komise zejména každoročně zveřejňovala svoji srovnávací zprávu o provádění vnitřního trhu s elektřinou a plynem. Uspořádala florentské Elektroenergetické regulační fórum a madridské Plynárenské regulační fórum, kde se pravidelně scházeli zástupci ministerstev, vnitrostátních regulačních orgánů, Komise, provozovatelů přenosových a přepravních soustav, dodavatelů, obchodníků, spotřebitelů, odborů, uživatelů sítí a energetických burz.

Na konci roku 2005 vyzvalo zasedání Evropské rady v Hampton Court k vypracování evropské energetické politiky. V návaznosti na tuto výzvu zveřejnila Komise dne 8. března 2006 Zelenou knihu o vývoji společné, soudržné evropské energetické politiky. Veřejné konzultace přinesly 1680 odpovědí. Již v roce 2005 zahájila Komise šetření podmínek hospodářské soutěže na trzích s plynem a elektřinou. Energetické šetření poskytlo odpovědi na obavy, které vyjadřovali spotřebitelé a noví účastníci v odvětví a které se týkaly rozvoje velkoobchodních trhů s plynem a elektřinou a omezené možnosti výběru, kterou spotřebitelé mají. Závěrečná zpráva o šetření byla Komisí přijata společně s komplexním souborem opatření s cílem navrhnout novou energetickou politiku pro Evropu dne 10. ledna 2007.

Sdělení Komise ze dne 10. ledna 2007 s názvem „Energetická politika pro Evropu“¹ zdůraznilo význam dotvoření vnitřního trhu s elektřinou a zemním plynem. Vycházelo z komplexní zprávy o vnitřním trhu, z konečných výsledků odvětvového šetření podmínek hospodářské soutěže a hloubkových přezkumů situace vnitrostátních trhů s elektřinou a plynem. Komise zároveň provedla posouzení dopadu, kterým hodnotila možnosti politiky týkající se dotvoření vnitřního trhu s plynem a elektřinou. Posouzení dopadu zahrnovalo i konzultace se zúčastněnými stranami. Organizace s kořeny v 19 zemích vyplnily celkem 339 dotazníků. 73 dotazníků bylo navíc přijato od organizací, které nemají napojení na konkrétní zemi. Byly provedeny pohovory s dalšími 56 zúčastněnými stranami, především se společnostmi, které by mohly být zasaženy oddělením majetku či přísnějšími požadavky na průhlednost.

Zasedání Evropské rady konané na jaře 2007 vyzvalo Komisi, aby navrhla další opatření, jako například:

- účinné oddělení dodavatelských a výrobních činností od provozování sítě;
- další harmonizaci pravomocí a větší nezávislost vnitrostátních energetických regulačních orgánů;
- vytvoření nezávislého mechanismu pro spolupráci vnitrostátních regulačních orgánů;
- vytvoření mechanismu pro provozovatele přenosových nebo přepravních soustav, kterým by mohli zlepšit koordinaci provozování sítí a jejich zabezpečení, přeshraniční obchod a provoz sítě; a
- vyšší průhlednost operací na energetickém trhu.

Evropská rada také zdůraznila potřebu posílit zabezpečení dodávek v duchu solidarity mezi členskými státy.

Evropský parlament ve svém usnesení o perspektivách vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou přijatém dne 10. července 2007 vyjádřil společné energetické politice jednoznačnou politickou podporu, s tím, že „oddělení vlastnictví je nejúčinnější nástroj pro nediskriminační podporu investic do infrastruktury, spravedlivý přístup k síti pro nové účastníky a průhlednost trhu“. Parlament však zdůraznil, že jsou nezbytná i další opatření a že rozdíly mezi trhem s elektřinou a zemním plynem mohou vyžadovat odlišné úpravy provádění. Parlament rovněž vyzval k silnější „spolupráci mezi vnitrostátními regulačními orgány na úrovni EU prostřednictvím orgánu EU, což je jedním ze způsobů, jak více rozvíjet evropské metody regulace přeshraničních záležitostí“.

Rada evropských energetických regulačních orgánů (CEER) přivítala sdělení Komise ze dne 10. ledna a jednoznačně podpořila výzvu volající po nových právních předpisech EU, které projekt jednotného energetického trhu obnoví. 6. června 2007 zveřejnily evropské energetické regulační orgány sadu šesti studií přijímajících stanovisko k hlavním otázkám nových energetických právních předpisů. Podpořily zejména návrhy Komise v oblasti posíleného nezávislého regulačního dohledu na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU a v oblasti účinného

¹ KOM(2007) 1.

oddělení přenosových nebo přepravních sítí. Regulační orgány jasně doporučily, aby oddělení vlastnictví přenosových nebo přepravních soustav v zásadě odpovídalo modelu vyžadovanému novými právními předpisy EU a aby platilo jak pro elektřinu, tak pro plyn.

Tyto prvky byly plně brány v úvahu při přípravě současných návrhů, které jsou shrnuty níže.

1. ÚČINNÉ ODDĚLENÍ DODAVATELSKÝCH A VÝROBNÍCH ČINNOSTÍ OD PROVOZOVÁNÍ SÍTĚ

1.1. Stávající ustanovení o oddělení nejsou dostatečná pro zajištění dobře fungujícího trhu

Stávající právní předpisy požadují, aby bylo provozování sítě právně a funkčně odděleno od dodavatelských a výrobních činností. Členské státy tento požadavek splnily za použití různých organizačních struktur. Několik členských států založilo pro provozování sítě zcela oddělenou společnost, zatímco jiné vytvořily právní subjekt v rámci integrované společnosti. Požadavek právního a funkčního oddělení znamenal pozitivní příspěvek ke vzniku konkurenčního trhu s elektřinou a zemním plynem v několika členských státech.

Zkušenosti však ukázaly, že v případech, kdy je provozovatel přenosové či přepravní soustavy právním subjektem existujícím v rámci integrované společnosti, vznikají tři typy problémů.

Zaprvé může provozovatel přenosové nebo přepravní soustavy zacházet se svými přidruženými společnostmi lépe než s třetími stranami představujícími konkurenci. Ve skutečnosti mohou integrované společnosti využívat majetek tvořící síť k tomu, aby konkurenci vstup na trh ztížily. Základním důvodem je, že právní a funkční oddělení neřeší základní střet zájmů v rámci integrované společnosti, kde na straně jedné zájmy dodavatelské a výrobní usilují o maximalizaci prodeje a podílu na trhu, zatímco provozovatel sítě je povinen nabízet nediskriminační přístup konkurenci. Tento nevyhnutelný střet zájmů je téměř nemožné kontrolovat regulačními prostředky, protože nezávislost provozovatele přenosové nebo přepravní soustavy v rámci integrované společnosti by bylo možné sledovat jen s využitím mimořádně obtížné a rušivé regulace.

Zadruhé není možné podle stávajících pravidel o oddělení zaručit nediskriminační přístup k informacím, protože neexistují účinné prostředky, které by bránily provozovatelům přenosových nebo přepravních soustav sdělovat citlivé tržní informace výrobnímu nebo dodavatelskému podniku v rámci integrované společnosti.

Zatřetí dochází k deformaci investičních pobídek v rámci integrované společnosti. Vertikálně integrovaní provozovatelé soustav nemají pobídky k rozvíjení soustavy v celkovém zájmu trhu a tedy k usnadnění vstupu nových subjektů na úrovni výroby nebo zásobování; naopak, v jejich nevyhnutelném zájmu je nové investice omezovat, když by z nich měli přínos jejich konkurenti a když by na jejich „domovský trh“ přivedly další konkurenty. Namísto toho mají investiční rozhodnutí přijímaná vertikálně integrovanými společnostmi tendenci stranit potřebám přidružených dodavatelských společností. Zdá se, že takové společnosti bývají zvláště neochotné zvyšovat propojení či kapacitu dovozu zemního plynu, čímž by se zvyšovala hospodářská soutěž na jejich domácím trhu, a to vnitřnímu trhu škodí.

Společnost, která zůstane vertikálně integrovaná, má zkrátka vnitřní motivaci jak k nedostatečným investicím do nových sítí (ze strachu, že by takové investice pomohly

konkurentům prosperovat na „jejím“ domovském trhu), tak – kde je to možné – upřednostňovat vlastní prodejní společnosti, když jde o přístup k síti. To má negativní vliv na konkurenceschopnost EU a bezpečnost jejich dodávek a brání to dosažení cílů v oblasti změny klimatu a životního prostředí.

Údaje o investicích v nedávných letech prokazují, že: vertikálně integrované společnosti například ze svých příjmů z poplatků z pronájmu přeshraničního přetížení do nových propojení znovu investovaly výrazně méně než plně oddělené společnosti. Účinné oddělení odstraňuje určité deformované investiční pobídky, které jsou typické pro vertikálně integrované provozovatele přenosových nebo přepravních soustav. Napomáhá tedy bezpečnosti dodávek. Komise vyzpozovala, že účinné oddělení provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav podporuje jejich investiční aktivitu. Dotčené členské státy navíc následně přitahovaly investory do nové infrastruktury, kteří například budovali terminály na zkapalněný zemní plyn (LNG).

Přínos oddělení vlastnictví navíc dokládají ceny elektřiny na různých trzích v posledních letech: během posledních 10 let vertikálně integrované společnosti více zvyšovaly ceny a udržovaly je vyšší než společnosti plně oddělené.

1.2. Účinnější oddělení provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav je tedy jednoznačně nutné

Konkrétní návrh v tomto ohledu objasňuje, že možností, kterou Komise upřednostňuje, zůstává oddělení vlastnictví. V praxi to znamená, že členské státy musejí zajistit, aby stejná osoba či stejné osoby nebyly oprávněny vykonávat kontrolu nad dodavatelským podnikem a současně mít jakékoli zájmy na provozovateli přenosové nebo přepravní soustavy nebo na přenosové nebo přepravní soustavě jako takové ani ve vztahu k nim uplatňovat jakákoli práva. Toto ustanovení platí rovněž opačně, tedy že kontrola nad provozovatelem přenosové nebo přepravní soustavy vylučuje možnost mít zájmy na dodavatelském podniku nebo ve vztahu k němu uplatňovat jakákoli práva.

Tato možnost umožňuje situaci, kdy stejná osoba, například penzijní fond, má v držení menšinové podíly (není ovládajícím vlastníkem) jak v provozovateli přenosové nebo přepravní soustavy, tak v dodavatelském podniku. Takový menšinový akcionář však nesmí disponovat oprávněním blokovat rozhodnutí v obou podnicích, ani nesmí jmenovat členy jejich představenstev a dozorčích rad, ani nesmí žádná osoba být členem představenstva a dozorčí rady obou podniků. Tato možnost, která zajišťuje jasné oddělení vlastnictví provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav a dodavatelských podniků, představuje nejúčinnější a stabilní způsob dosažení účinného oddělení přenosových nebo přepravních sítí a tudíž i vyřešení nevyhnutelného střetu zájmů.

Aby bylo možné tuto variantu provést, mohou se členské státy rozhodnout pro následující postup, který může pomoci plně ochránit zájmy akcionářů vertikálně integrovaných společností. Akcie vertikálně integrované společnosti je možné rozdělit na akcie společnosti vlastníci přenosovou nebo přepravní soustavu na jedné straně a na akcie dodavatelské společnosti na straně druhé. Následně je možné tyto akcie rozdělit akcionářům předtím vertikálně integrované společnosti.

Zatímco Komise má za to, že oddělení vlastnictví je i nadále upřednostňovanou možností, nabízí členským státům, které se rozhodnou jít jinou cestou ještě alternativní možnost. Tato možnost však musí poskytovat stejné záruky, pokud jde o nezávislost fungování předmětné

sítě, a stejnou míru pobídek pro investování do nové síťové infrastruktury, z níž by měli prospěch konkurenti. Tato možnost, která se odchyluje od základního přístupu k oddělení vlastnictví, je známa jako „nezávislý provozovatel soustavy“. Umožňuje vertikálně integrovaným společnostem zachovat si vlastnictví svých síťových aktiv, ale vyžaduje, aby vlastní přenosovou nebo přepravní síť spravoval nezávislý provozovatel soustavy – podnik či subjekt, který je zcela oddělený od vertikálně integrované společnosti – provádějící veškeré funkce provozovatele sítě. Navíc platí, že aby se zajistilo, že provozovatel zůstane nezávislý a bude jednat nezávisle na vertikálně integrované společnosti, je nutné zavést regulaci a nepřetržité regulační sledování.

V některých případech mohou být vertikálně integrované společnosti nuceny odprodat některá svá majetka, konkrétně přenosové nebo přepravní síť, nebo předat jeho provozování třetí straně, což by vedlo ke splnění navrhovaných požadavků účinného oddělení. Nezdá se však, že by existovala jakákoli alternativa k navrhovaným možnostem, pokud máme zajistit úplnou nezávislost provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav.

Uvedené dvě možnosti platí stejným způsobem pro elektroenergetické i plynárenské odvětví. Přestože Komise uznává, že v současné době obecně řečeno došlo k většímu pokroku směrem k oddělení vlastnictví v elektroenergetickém odvětví v EU, nenašla Komise žádné přesvědčivé argumenty ospravedlňující rozdílné zacházení s těmito dvěma odvětvími. Zejména existuje v obou odvětvích základní střet zájmů mezi dodavatelskými a výrobními činnostmi na straně jedné a provozováním a rozvojem sítě na straně druhé. Navíc platí, že klíčem k uzavření dlouhodobých dodavatelských smluv s výrobcí plynu není vlastnictví sítě, ale existence silné zákaznické základny. EU nepochybně zůstane vysoce atraktivním trhem pro dodávky plynu bez ohledu na vlastnickou strukturu nákupních společností, které – jakmile projdou účinným oddělením – budou schopny soutěžit o plyn stejnou měrou. Komise dále uznává, že přeprava plynu, na rozdíl od přenosu elektřiny, spočívá ve fyzickém přemísťování molekul plynu plynovodem. Provozovatel přepravní soustavy tak má vyšší míru kontroly, pokud jde o stanovení směru toku a využití kapacity soustavy. To znamená, že účinné oddělení plynárenských sítí je přinejmenším stejně důležité jako v případě elektroenergetických sítí.

Předkládaný návrh však za účelem podpoření investic do nových energetických infrastruktur ze strany dodavatelských a výrobních společností zahrnuje také možnost dočasného odchýlení od pravidel upravujících oddělení vlastnictví kvůli stavbě nové infrastruktury. Tato výjimka se bude používat případ od případu, s ohledem na ekonomické parametry nové investice, cíle vnitřního trhu a stejně tak s ohledem na zajištění bezpečnosti dodávek.

Ve shodě s článkem 295 ES návrh platí stejným způsobem jak pro společnosti ve veřejném, tak v soukromém vlastnictví. To znamená, že bez ohledu na veřejnou či soukromou povahu společnosti by neměla být žádná osoba ani žádná skupina osob, samostatně ani ve spojení s jinými, schopna ovlivňovat složení představenstva či rad, hlasování či rozhodování buď provozovatelů přenosových či přepravních soustav, anebo dodavatelských či výrobních společností. Tímto se zajišťuje, že v případech, kdy jsou dodavatelské či výrobní činnosti ve veřejném vlastnictví, je stále zaručena nezávislost provozovatele přenosové nebo přepravní soustavy, který je též ve veřejném vlastnictví; tyto návrhy ale nepožadují, aby společnosti ve vlastnictví státu prodávaly svoje síť společně v soukromém vlastnictví. Pro splnění tohoto požadavku by například mohl jakýkoli veřejný subjekt či stát převést svoje práva (která znamenají „vliv“) na jinou právnickou osobu ve veřejném či soukromém vlastnictví. Je důležité, aby ve všech případech, kdy se provádí oddělení, musel dotčený členský stát

prokázat, že v praxi jsou výsledky skutečně účinné a že společnosti fungují vzájemně naprosto odděleně, takže v rámci celé EU jsou zajištěny skutečně rovné podmínky.

Nakonec platí, že na ty členské státy, kde neexistují sítě pro přenos elektřiny ani pro přepravu zemního plynu, ale pouze distribuční síť, se ustanovení o oddělení vlastnictví přenosových nebo přepravních sítí nepoužije.

1.3. Aspekty týkající se třetích zemí

Předkládaný návrh vyžaduje účinné oddělení provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav a dodavatelských a výrobních činností nejen na vnitrostátní úrovni, ale v rámci celé EU. Zejména to znamená, že žádná dodavatelská ani výrobní společnost, jež je aktivní kdekoli v EU, nesmí vlastnit ani provozovat přenosový nebo přepravní systém v žádném členském státu EU. Tento požadavek platí stejně pro společnosti z EU, jako pro společnosti ze zemí mimo EU.

Soubor opatření obsahuje pojistky zajišťující, aby v případě, že budou společnosti ze třetích zemí chtít získat významný podíl či dokonce kontrolu nad sítí v EU, budou muset prokazatelně a jasně vyhovět stejným požadavkům na oddělení jako společnosti z EU. V případě, kdy kupující nemůže prokázat jak svoji přímou, tak nepřímou nezávislost na dodavatelských a výrobních činnostech, může Komise zasáhnout.

Dále platí, že dobře fungující trhy a sítě jsou zásadně důležité pro konkurenceschopnost ekonomiky a pro blaho občanů. Cílem předkládaného návrhu je prosazovat hospodářskou soutěž na evropských energetických trzích a prosazovat řádné fungování těchto trhů. V této souvislosti je naprosto nezbytné – aniž by tím byly dotčeny mezinárodní závazky Společenství – zajistit, aby všechny hospodářské subjekty aktivní na evropských energetických trzích dodržovaly zásady pro investory na trhu a jednali v souladu s nimi. Komise proto navrhuje požadavek, aby osoby ze třetích zemí a třetí země nemohly získat kontrolu nad přenosovou nebo přepravní soustavou ve Společenství ani nad provozovatelem přenosové nebo přepravní soustavy ve Společenství, pokud to nebude povoleno smlouvou mezi EU a předmětnou třetí zemí. Cílem tohoto opatření je zaručit, že budou společnosti ze třetích zemí dodržovat stejná pravidla, která platí pro podniky sídlící v EU, dodržováním litery i ducha těchto pravidel, a nikoli je diskriminovat. Komise nakonec provede zběžné a hloubkové přezkoumání širších aspektů vnější energetické politiky EU a výsledky této práce zveřejní.

K důležité otázce oddělení je nakonec třeba říci, že současné návrhy na účinné oddělení představují nezbytný a rozhodující krok k tomu, aby bylo dosaženo integrace trhu v rámci celé EU. V konečném důsledku mohou pomoci vytvořit nadnárodní provozovatele přenosových nebo přepravních soustav, neboť provozovatelé již nebudou déle brzděni vzájemnou nedůvěrou. Současně ale platí, že pokud by došlo ke vzniku nadnárodních provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav bez zajištění jejich úplné nezávislosti, hospodářská soutěž mezi přidruženými dodavatelskými a výrobními společnostmi by byla pravděpodobně z důvodu rizika uzavírání tajných dohod oslabena. Bez účinného oddělení by proto taková spolupráce vedla k obavám ohledně hospodářské soutěže. Předkládané návrhy zahrnují několik dodatečných opatření, jejichž cílem je prosazovat integraci trhu EU, zejména pokud jde o lepší spolupráci mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav.

2. POSÍLENÍ PRAVOMOCÍ A NEZÁVISLOSTI VNITROSTÁTNÍCH REGULAČNÍCH ORGÁNŮ

2.1. Silné vnitrostátní regulační orgány dohlížející nad průběhem trhů s elektřinou a plynem

Stávající směrnice o elektřině a plynu požadují, aby členské státy založily regulační orgány. V několika členských státech představují regulační orgány dobře zavedené instituce s důležitými pravomocemi a prostředky, což jim umožňuje zajišťovat řádnou regulaci trhu. V jiných členských státech byly regulační orgány zakládány teprve nedávno a jejich pravomoci jsou slabší nebo jsou rozptýleny mezi více různých orgánů. Komplexní přezkoumání podle jednotlivých zemí, která Komise provedla, na tuto nestejnorodost a v mnoha případech i slabost regulačních orgánů poukázala.

Zkušenosti těch členských států, kde jsou trhy již několik let otevřené, stejně jako z odvětví veřejných služeb otevřených hospodářské soutěži jasně ukazují, že silné regulační orgány jsou pro zajištění řádně fungujícího trhu nezbytné, zejména pokud jde o používání síťových infrastruktur.

Z těchto důvodů má předkládaný návrh za cíl posílení pravomocí regulačních orgánů. Zaprvé je jim třeba dát jasný mandát ke spolupráci na evropské úrovni, v úzké spolupráci s Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů a s Komisí, aby se tak zajistilo, že vnitřní trh s elektřinou a plynem v Evropské unii bude konkurenceschopný, bezpečný a environmentálně udržitelný a že se účinného otevření trhu dostane všem spotřebitelům i dodavatelům.

Zadruhé se navrhuje posílit jejich pravomoci regulace trhu, zejména v následujících oblastech:

- sledování, zda provozovatelé přenosových nebo přepravních a distribučních soustav dodržují pravidla pro přístup třetích stran, závazky v oblasti oddělování, vyrovnávací mechanismy, řízení přetížení a vzájemného propojení;
- přezkoumávání investičních plánů provozovatelů přenosové nebo přepravní soustavy, posuzování investičních plánů provozovatelů přenosové nebo přepravní soustavy v jejich výroční zprávě, pokud jde o to, jak dalece odpovídají investiční plány provozovatelů přenosových nebo přepravních sítí celoevropskému desetiletému plánu rozvoje; sledování bezpečnosti a spolehlivosti sítě a posuzování pravidel pro bezpečnost a spolehlivost sítě;
- sledování povinností, pokud jde o průhlednost;
- sledování míry otevřenosti trhu a hospodářské soutěže, prosazování účinné hospodářské soutěže, a to ve spolupráci s úřady pro hospodářskou soutěž; a
- zajištění účinnosti opatření pro ochranu spotřebitelů.

Elektřina a zemní plyn se zásadně liší od jiného obchodovaného zboží, protože se jedná o produkty, jež jsou založeny na využívání a které je nemožné nebo velmi nákladné skladovat. Díky tomu jsou citlivé na zneužívání trhu a regulační dohled nad podniky aktivními na trhu s elektřinou a plynem je tak nutné zvýšit. Regulační orgány proto musejí mít přístup k informacím ohledně provozních rozhodnutí společností. Navrhuje se, aby společnosti povinně uchovávaly záznamy údajů týkajících se jejich provozních rozhodnutí po dobu pěti let, aby je měly k dispozici vnitrostátní regulační orgány, úřady pro

hospodářskou soutěž a Komise, aby tak tyto orgány obvinění ze zneužívání trhu mohly účinně kontrolovat. Tím se omezí rozsah zneužívání trhu, zvýší se důvěra v trh, a tak dojde ke stimulaci obchodu a hospodářské soutěže.

Některým typům obchodníků (např. bankám) již takové povinnosti vyplývají ze směrnice o trzích finančních nástrojů, ti by neměli mít takovou povinnost zdvojenou. Proto by takovou povinností uchovávání záznamů neměly být dotčeny předpisy Společenství o finančních trzích, s nimiž by měla taková povinnost být slučitelná. Je třeba, aby regulační orgány energetického trhu a finančních trhů spolupracovaly, aby si tak vzájemně umožňovaly získání přehledu nad dotčenými trhy. Před přijetím pokynů definujících požadavky ohledně uchovávání záznamů vyzýváme Agenturu pro spolupráci energetických regulačních orgánů a Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry (CESR), aby spolupracovaly a Komisi oznámili obsah takových pokynů.

Aby mohly regulační orgány plnit své povinnosti, je třeba poskytnout jim pravomoc provádět šetření, vyžadovat veškeré nezbytné informace a ukládat odrazující sankce. Během plnění jejich regulačních funkcí se po nich bude rovněž vyžadovat, aby plně braly v úvahu cíle energetické účinnosti.

2.2. Prokazatelná nezávislost regulačních orgánů znamená důvěru trhu

Nezávislé regulační orgány představují klíčový princip dobrého řízení a zásadní podmínku důvěry trhu. Stávající právní předpisy vyzývají regulační orgány, aby byly plně nezávislé na zájmech plynárenského a elektroenergetického odvětví. Nespecifikují však, jak se může taková nezávislost prokazatelně zajistit, a nezaručují nezávislost na krátkodobých politických zájmech.

Jak bylo na jaře 2007 zdůrazněno v závěrech Evropské rady i Evropského parlamentu, posilování nezávislosti vnitrostátních energetických regulačních orgánů proto představuje prioritu.

Navrhuje se, aby byl regulační orgán právně samostatný a funkčně nezávislý na jakémkoli jiném veřejném či soukromém subjektu a aby jeho zaměstnanci a osoby zodpovídající za jeho řízení jednali nezávisle na jakýchkoli tržních zájmech a aby nevyhledávali ani nepřijímali pokyny od žádných subjektů státní správy ani jiných veřejných či soukromých subjektů. Za tím účelem se navrhuje, aby měly regulační orgány právní subjektivitu, rozpočtovou autonomii, vhodné lidské i finanční zdroje a nezávislé vedení.

3. NEZÁVISLÝ MECHANISMUS PRO SPOLUPRÁCI A ROZHODOVÁNÍ VNITROSTÁTNÍCH REGULAČNÍCH ORGÁNŮ: AGENTURA PRO SPOLUPRÁCI ENERGETICKÝCH REGULAČNÍCH ORGÁNŮ

3.1. Pozitivní zkušenost skupiny ERGEG je třeba rozvinout do formální struktury pro spolupráci

Přestože došlo k podstatnému rozvoji vnitřního trhu s energií, určitá regulační mezera zůstává v otázkách přeshraničních. Aby bylo možné tuto záležitost řešit, iniciovala Komise samoregulační fóra, například Florentské fórum (elektřina) a Madridské fórum (plyn). Tato fóra přivádějí ke společnému jednání zúčastněné strany, aby tak dosáhly posílení spolupráce.

Navíc byla rozhodnutím Komise z roku 2003 za účelem usnadnění konzultací, koordinace a spolupráce mezi vnitrostátními regulačními orgány v členských státech a mezi těmito orgány a Komisí s ohledem na konsolidaci vnitřního trhu s elektřinou a zemním plynem zřízena nezávislá poradní skupina pro elektřinu a zemní plyn s názvem „Skupina evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství“ (European Regulators Group for Electricity and Gas – ERGEG). Skupina ERGEG sestává ze zástupců vnitrostátních regulačních orgánů.

Činnosti skupiny ERGEG v posledních letech znamenaly velmi pozitivní příspěvek k dotváření vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou formou vydávání nezávazných pokynů a zasilání doporučení a vyjádření Komisi. Popud k organizaci samoregulačních fór a vytvoření skupiny ERGEG však nevedlo ke skutečnému postupu směrem k vývoji společných norem a přístupů, jak je to nezbytné k tomu, aby se přeshraniční obchod a rozvoj prvních regionálních trhů a nakonec i evropského energetického trhu stal realitou.

Postupem času je odvětví energetiky stále složitější a detailnější, jsou do něj zapojeny stále rozmanitější finanční zájmy. Současný přístup v rámci skupiny ERGEG, který v praxi zpravidla vyžaduje pro dosažení shody souhlas 27 regulačních orgánů a více než 30 provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav, nevede k dostatečným výsledkům. Vedl k vytvoření celé řady nezávazných kodexů a k úsilí dosáhnout shody ohledně společných přístupů metodou „postupné konvergence“, nevedl ale ke skutečným rozhodnutím ohledně obtížných otázek, která je nyní třeba přijmout.

Technické předpisy, podle kterých musejí elektroenergetické společnosti fungovat, tzv. „síťové kodexy“, se v současnosti mezi jednotlivými členskými státy, ba dokonce i v rámci jediného členského státu významně liší. Máme-li integrovat energetické trhy v EU, je třeba, aby tyto předpisy prošly procesem konvergence a poté harmonizace. .

Komise vyhodnotila různé možnosti organizace požadovaných úkolů, včetně toho, zda by mohla být Komise schopna tyto úkoly plnit sama. Harmonizace těchto záležitostí ani dosahování pokroku ohledně nové infrastruktury nepředstavuje úkol, který by typicky spadl do sféry působnosti Komise. Komise ve skutečnosti takovou činnost nikdy neprováděla. Tato činnost vyžaduje spolupráci odborných kapacit 27 vnitrostátních regulačních agentur (VRA); jsou to právě tyto agentury, kdo se má shodnout na úpravách jejich vnitrostátních síťových kodexů. V praxi může pouze orgán pocházející z vnitrostátních regulačních orgánů být katalyzátorem všech potřebných zdrojů vnitrostátních regulačních orgánů, jež jsou nezbytné pro dosažení úspěchu v těchto záležitostech. Agentura se může prostřednictvím své Rady regulačních orgánů – která sestává z VRA – obracet na pracovníky těchto VRA. Komise v takovém postavení není.

Komise došla k závěru, že požadované úkoly by měl nejlépe plnit samostatný subjekt, nezávislý na Komisi a stojící mimo ni. Rozhodnutí ze zasedání Evropské rady z jara 2007 i nedávná rozhodnutí Evropského parlamentu toto řešení podpořila².

² Evropská rada schvaluje své závěry k vytvoření nezávislého mechanismu pro spolupráci vnitrostátních regulačních orgánů a pro přijímání rozhodnutí ohledně významných přeshraničních záležitostí, přičemž přijatá zpráva Vidala-Quadrasy uvádí, že EP „vítá návrh Komise na posílení spolupráce mezi vnitrostátními regulačními orgány na úrovni EU prostřednictvím orgánu EU, což je jedním ze způsobů, jak více rozvíjet evropské metody regulace přeshraničních záležitostí; je přesvědčen o tom, že regulační orgány by měly rozhodovat o konkrétně vymezených technických a obchodních otázkách na základě dostatečných informací, a případně by přitom měly přihlížet ke stanoviskům provozovatelů

Bylo proto zváženo vytvoření sítě vnitrostátních regulačních orgánů s většími pravomocemi. Síť úřadů pro hospodářskou soutěž vytvořená v roce 2004 v rámci nařízení Rady (ES) č. 1/2003 nabízí určitý model. Tento postup by nicméně vyžadoval vytvoření autonomních pravomocí, jimiž by Komise disponovala v odvětví energetiky (v současné době existují tyto pravomoci pouze v oblastech předpisů pro hospodářskou soutěž). Pravomoci VRA by měly v každém případě být posíleny a harmonizovány.

Dále by bylo možné použít jako vzor systém evropských centrálních bank, pro to však chybí právní základ ve Smlouvě. Takový postup by prostě vyžadoval novelizaci Smlouvy.

Komise proto došla k závěru, že pokud má být vytvořen nezávislý orgán, který by mohl předkládat Komisi návrhy týkající se rozhodnutí zahrnujících podstatná rozhodnutí a přijímat individuální regulační rozhodnutí, závazná pro třetí strany, ve věci podrobných technických záležitostí, které mu budou svěřeny, je jediným řešením založení agentury.

Hlavní navrhované úkoly by na evropské úrovni doplňovaly regulační úkoly, které provádějí vnitrostátní regulační orgány. Struktura by měla poskytovat rámec pro spolupráci vnitrostátních regulačních orgánů, pro regulační přezkumy spolupráce mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav a prostor pro přijímání jednotlivých rozhodnutí týkajících se infrastruktury na území více než jednoho členského státu. Analýza odráží zásady definované Komisí v návrhu interinstitucionální dohody o provozním rámci pro evropské regulační agentury³, zejména pokud jde o pravomoc přijímat individuální rozhodnutí právně závazná pro třetí strany.

Následující návrh vychází také z varianty „ERGEG+“ zmiňované ve sdělení Komise ze dne 10. ledna 2007 „Energetická politika pro Evropu“⁴.

3.2. Hlavní úkoly navrhované Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů

Regulační úkoly, které na vnitrostátní úrovni plní regulační orgány, by Agentura doplňovala na evropské úrovni tímto:

- *Poskytování rámce pro spolupráci vnitrostátních regulačních orgánů.* Tento rámec se navrhuje pro zlepšení vyřizování přeshraničních situací. Agentura stanoví postupy pro spolupráci vnitrostátních regulačních orgánů, zejména pokud jde o výměnu informací a rozdělení pravomocí v případech týkajících se více než jednoho členského státu. Tento rámec bude rovněž prosazovat regionální spolupráci mezi vnitrostátními regulačními orgány.
- *Regulační dohled nad spoluprací mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav.* Agentura bude zodpovídat za sledování a přezkoumávání činností Evropské sítě provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav a činností Evropské sítě provozovatelů přepravních soustav zemního plynu. Zejména se zapojí do určování priorit prostřednictvím pracovního programu sítě, do přezkoumávání jejich desetiletého investičního plánu a do přípravy technického a tržního kodexu. Přezkoumáváním plánu

přenosových soustav a jiných významných zúčastněných stran, a rozhodnutí těchto orgánů by měla být právně závazná.“

³ KOM(2005) 59.

⁴ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

investic není nijak dotčena zodpovědnost provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav za technických poruch, jak je definováno v rámci vnitrostátních právních předpisů. Co se týče tohoto technického a tržního kodexu, bude mít Agentura pravomoc žádat provozovatele přenosových nebo přepravních soustav, aby své návrhy upravili nebo aby se některými konkrétními otázkami zabývali podrobněji. Bude také moci doporučovat, aby Komise tyto kodexy prohlásila za právně závazné, pokud by se jejich dobrovolné plnění ze strany provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav ukázalo jako nedostatečné nebo pro určité záležitosti nevhodné. Agentura může doporučit úpravu návrhu vypracovaného provozovatelem přenosových nebo přepravních soustav nebo může Komisi doporučit doplňující ustanovení. V praxi bude mít tento mechanismus podobu konstruktivního a neustálého dialogu mezi Agenturou, provozovatelem přenosových nebo přepravních systémů a Komisí. Zapojení Agentury bude klíčem k zajištění toho, aby spolupráce mezi provozovatelem přenosových nebo přepravních soustav probíhala účinným a průhledným způsobem ku prospěchu vnitřního trhu.

- *Individuální rozhodovací pravomoci.* S ohledem na řešení konkrétních přeshraničních otázek se navrhuje, aby byly Agentuře svěřeny individuální rozhodovací pravomoci ohledně žádostí o výjimky⁵ týkající se infrastrukturního majetku evropského významu a pravomoc rozhodovat o regulačním režimu platném pro infrastrukturu na území více než jednoho členského státu. Agentura by navíc byla schopna přijímat konkrétní rozhodnutí ohledně individuálních technických otázek, jsou-li tyto Agentuře svěřeny v rámci konkrétních pokynů přijatých na základě směrnic o plynu a elektřině v rámci postupu projednávání ve výborech.
- *Úloha obecného poradenství.* Agentura by plnila obecně poradenskou úlohu ve vztahu ke Komisi, pokud jde o záležitosti regulace trhu, a mohla by vydávat nezávazné pokyny, jimiž by šířila osvědčené postupy mezi vnitrostátními regulačními orgány. Případ od případu by také měla pravomoc v souvislosti s prováděcími opatřeními přijatými Komisí v rámci uplatňování právních předpisů Společenství v plynárenském a elektroenergetickém odvětví přezkoumávat rozhodnutí přijatá vnitrostátními regulačními orgány, která mají přímý dopad na vnitřní trh, a poskytovat stanoviska pro Komisi.

I když není možné rozšířit pravomoci agentury tak, aby zahrnovaly normativní rozhodnutí (jako formální přijímání závazných pokynů), bude nová agentura celkově hrát zásadně významnou úlohu při vývoji a provádění pravidel pro evropský trh s plynem a elektřinou.

3.3. Řízení navrhované Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů

Institucionální uspořádání a zásady správy Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů vychází ze standardních pravidel a postupů platných pro regulační agentury ve Společenství.

Je však třeba brát v úvahu nezbytnou nezávislost regulačních funkcí. Za tím účelem se navrhuje kromě správní rady zodpovídající za veškeré administrativní a rozpočtové záležitosti vytvořit také radu regulačních orgánů, která bude zodpovídat za veškeré regulační záležitosti a veškerá regulační rozhodnutí. Ředitel, kterého jmenuje správní rada po konzultaci s radou regulačních orgánů, bude vybírán z užšího výběru připraveného Komisí. Ředitel bude Agenturu zastupovat a bude zodpovídat za její každodenní řízení. Struktura agentury navíc

⁵ Jak je definována v článku 22 směrnice 2003/55/ES a v článku 7 nařízení (ES) č. 1228/2003.

předpokládá existenci odvolací rady, která bude kompetentní k řešení odvolání proti rozhodnutím přijatým agenturou.

3.4. Finanční aspekty

Navrhuje se, aby byl vzhledem k úkolům agentury počet jejích pracovníků omezen na 40-50 lidí. Toto posouzení vychází z rozsáhlé analýzy potřeb pracovníků u vnitrostátních regulačních orgánů a z pečlivé analýzy minimálních zdrojů potřebných pro provádění navrhovaných úkolů, zejména ve světle možností součinnosti při využívání zdrojů vnitrostátních regulačních orgánů jako pomoci při práci agentury. Navrhovaný počet pracovníků odpovídá potřebám těchto orgánů⁶. Jak bylo uvedeno výše, pokud by měla Komise provádět úkoly agentury, byl by počet potřebných pracovníků mnohem vyšší.

Celkové roční náklady na chod agentury jsou odhadovány přibližně ve výši 6–7 milionů EUR za rok, z čehož 5 milionů EUR jsou náklady na zaměstnance (vychází se z průměrných nákladů na zaměstnance Evropské komise, tj. 0,117 milionu EUR ročně, přičemž tato částka zahrnuje i náklady spojené s budovami a související administrativní náklady), 1 milion EUR představují provozní náklady (zasedání, studie, překlady, publikace a náklady v rámci styku s veřejností) a zbytek představují investiční výdaje (vztahující se k zakoupení movitého majetku a související výdaje) a náklady na služební cesty.

Roční náklady agentury budou hrazeny z příspěvků Společenství. Agentura má omezené příjmy v podobě poplatků, které budou platit třetí strany, když agentura přijme určitá rozhodnutí.

3.5. Úloha Komise

V zásadě existují tři různá bezpečnostní opatření zajišťující pozici Komise a úlohu strážce Smlouvy.

Především platí, že pokud agentura přijme rozhodnutí, bude takové rozhodnutí závazné pouze pro konkrétní technické situace výslovně stanovené v nařízení a směrnících či uvedené případ od případu v závazných pokynech. Mimo tento rámec nebude Agentura disponovat právem politického rozhodování.

Zadruhé platí, že pokud by spolupráce provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav nebo VRA ohrožovala účinnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu, oznámí to agentura okamžitě Komisi a ta může následně přijmout nezbytná opatření pro nápravu situace. Komise se může také rozhodnout jednat z vlastní iniciativy.

Zatřetí platí, že v případech, kdy je potřeba přijmout podstatné rozhodnutí, tak může učinit pouze Komise. V těchto případech bude agentura hrát pouze přípravnou a poradenskou úlohu. Právní služba Komise v tomto ohledu text důkladně přezkoumala, aby bylo zajištěno, že agentura nedisponuje pravomocí svobodného přijímání podstatných rozhodnutí.

Dále je na Komisi, aby prostřednictvím přijímání závazných pokynů úkoly agentury dále specifikovala a určovala.

⁶ Organizační schéma bude připojeno k důvodové zprávě.

4. ÚČINNÁ SPOLUPRÁCE MEZI PROVOZOVATELI PŘENOSOVÝCH NEBO PŘEPRAVNÍCH SOUSTAV

4.1. Intenzivní spolupráce mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav je pro integraci trhů s elektřinou a zemním plynem nezbytná

Aby mohla být uskutečněna integrace trhu, musí probíhat také účinná spolupráce provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav (PPS) a musí existovat jasný a stabilní regulační rámec, včetně koordinace regulace. Pravidla pro přístup k síti a provozní pravidla musejí být slučitelná, musí probíhat účinná výměna informací mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav, musí fungovat dobrá koordinace nových investic v zájmu zvýšení kapacit propojení. Provozovatelé elektroenergetických přenosových soustav či přepravních soustav zemního plynu dobrovolně spolupracují v rámci stávajících struktur, kterými jsou například organizace Provozovatelé evropských přenosových soustav (PEPS) a Přeprava zemního plynu v Evropě (GTE). Spolupracují na regionální úrovni v provozních záležitostech a účastní se práce technických orgánů jako Unie pro koordinaci přenosu elektřiny (UCTE) a Evropské sdružení pro usměrňování výměny energie – plyn (EASEE-Gas). Tyto iniciativy spolupráce na více rovinách přinesly významný prospěch vnitřnímu trhu a vedly k vyšší účinnosti a bezpečnosti sítí.

Avšak omezení této dobrovolné spolupráce se projevila například v podobě nehod sítí a výpadků elektřiny z důvodu nedostatečné koordinace provozu sítí či chybějících propojení v elektroenergetických a plynárenských sítích, nebo v podobě obtíží při navrhování či schvalování společných technických norem. Proto se navrhuje uložit provozovatelům přenosových a přepravních soustav posílení jejich spolupráci v celé řadě klíčových oblastí, se zaměřením na následující hlavní záležitosti.

- *Vypracování tržního a technického „kodexu“*: Pro integraci trhů s elektřinou a plynem je třeba mít k dispozici vzájemně provázaný soubor technických a tržních kodexů. Dnes tyto kodexy existují ve vnitrostátní podobě nebo ve formě doporučení organizací jako UCTE či EASEE-gas. Problém současné situace je trojí: zaprvé se stávající pravidla nezabývají všemi oblastmi, které je třeba harmonizovat za účelem dosažení fungování integrovaného trhu, zadruhé vnitrostátní kodexy často nejsou vzájemně slučitelné a zatřetí často nejsou právně závazné či vynutitelné. Mezi příklady těchto kodexů lze zařadit provozní příručku UCTE pro bezpečnost a spolehlivost sítí pro přenos elektřiny či doporučení EASEE-gas ohledně kvality zemního plynu.
- Dobrovolný proces ve vztahu k provozovatelům přenosových nebo přepravních sítí coby pragmatický způsob vývoje podrobných technických a tržních kodexů zůstává v návrhu zachován. Tyto kodexy jsou často technicky komplikované a je třeba, aby existoval účinný proces jejich úpravy, když je to nezbytné. Návrh přidává silný regulační dohled nad obsahem a nad sledováním dodržování a vynucování těchto pravidel ze strany vnitrostátních regulačních orgánů, agentury a/nebo Komise, v závislosti na povaze předmětného návrhu. V případě, že provozovatelé přenosových nebo přepravních soustav nebudou schopni se shodnout na nezbytném technickém a tržním kodexu nebo nebudou schopni je provádět, mohou být tyto předpisy navrženy a přijaty na základě návrhu Komise v rámci postupu projednávání ve výborech.
- Celkem tento návrh definuje jedenáct hlavních oblastí spolupráce. Roční pracovní programy Evropské sítě provozovatelů přenosových soustav (viz kapitola 1.2) připravované na základě konzultací se všemi zúčastněnými stranami a nová Agentura pro

spolupráci energetických regulačních orgánů (viz kapitola 3) budou určovat priority a specifikovat konkrétněji, jaký technický a tržní kodex je potřeba. Spolupráce mezi provozovateli přenosových nebo přepravních soustav by měla rovněž zahrnovat sledování provádění technického a tržního kodexu.

- *Výzkumné a inovační činnosti společného zájmu*: Spolupráce PPS by měla vytvořit rámec pro stanovení, financování a řízení výzkumných a inovačních činností nutně podporujících zdravý technický rozvoj a vývoj evropských elektroenergetických a plynárenských sítí, zejména napomáhajících bezpečnosti dodávek a energetické účinnosti, aby bylo možné zvyšovat podíl nízkouhlíkových technologií.
- *Koordinace provozování sítě*. Spolupráce PPS by měla zahrnovat společné provozování sítí v souladu s dohodnutými tržními a technickými kodexy. Odkazuje také na výměnu provozních informací o sítích a na koordinované zveřejňování informací o přístupu k síti, například prostřednictvím společné průhledné platformy.
- *Plánování investic*. Aby bylo možné zajistit dostupnost přenosové či přepravní kapacity dostatečné pro plnění poptávky a integraci vnitrostátních trhů, potřebovali by provozovatelé sítě koordinované dlouhodobé plánování rozvoje soustavy, aby mohli plánovat investice do sítě a sledovat rozvoj kapacity přenosové či přepravní sítě. Současná představa je taková, že Evropská síť provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav bude zveřejňovat plány rozvoje sítě zahrnující modelování integrované sítě, vývoj scénářů a posouzení pružnosti a dosažitelnosti integrovaného systému. Výhled těchto plánů rozvoje by měl být dostatečně dlouhý (např. nejméně 10 let), aby bylo možné včas zjistit nedostatečnost investic, zejména ve vztahu k přeshraničním kapacitám.

Zejména co se týče posledních dvou úkolů, hrají regionální iniciativy při integraci trhu pozitivní úlohu. Spolupráce provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav na evropské úrovni by měla být doplněna i regionální úrovní, aby bylo možné zajistit reálný praktický pokrok, optimální řízení sítě⁷ a adekvátní plánování a realizaci investic. Regulační rámec by měl prosazovat, koordinovat a rozvíjet regionální iniciativy mezi provozovatelem přenosové či přepravní soustavy a regulačními orgány, jako je tomu například v případě regionálních iniciativ vedených skupinou ERGEG či iniciativ, jako je Pentalaterální fórum v severozápadní Evropě, a jak to doporučují významné zúčastněné strany jako Eurelectric.

4.2. Lepší mechanismus spolupráce

Je důležité, aby bylo na evropské úrovni plně uznáváno, že struktury zajišťující spolupráci provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav mají pravomoc výše uvedené úkoly realizovat. Za tím účelem Komise formálně realizací těchto úkolů pověří Evropské síti provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav (zemního plynu a elektřiny).

Způsob spolupráce provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav, tedy obchodních společností, musí být průhledný. Mohou navazovat na stávající struktury, jako jsou GTE a ETSO. Avšak úkoly a zodpovědnosti požadované po provozovatelích přenosových nebo přepravních soustav budou znamenat potřebu centrální a stálé struktury zajišťující spolupráci, a to jak co se týče organizace, tak praktických nástrojů pro plánování a provozování sítí.

⁷ Například v případě elektřiny je jasné, že u některých záležitostech je třeba stanovení technických kodexů určit pro každou synchronní oblast.

Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů bude sledovat, jak Evropská síť provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav provádí své úkoly, které jsou jí svěřeny.

Zapojení zúčastněných stran a konzultace se zúčastněnými stranami, jako jsou výrobci, dodavatelé, zákazníci a provozovatelé distribučních soustav, se vyvine ve standardní postup, který budou provozovatelé přenosových nebo přepravních soustav využívat od začátku své práce na konkrétní záležitosti. Za tím účelem budou zúčastněné strany konzultovány ohledně jakýchkoli návrhů tržního a technického kodexu připraveného provozovateli přenosových nebo přepravních soustav a budou moci připomínkovat roční pracovní program provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav. Agentura bude dohlížet, aby byly takové konzultace prováděny řádně.

5. DOKONALEJŠÍ FUNGOVÁNÍ TRHU

Předkládaný návrh rovněž usiluje o zlepšení legislativního rámce, aby se usnadnil přístup třetích stran k základním infrastrukturám a aby se zvýšila průhlednost trhu, posílila jeho integrace a zlepšil přístup k maloobchodním zákazníkům.

5.1. Výjimky

Současné právní předpisy umožňují na předem stanovené období vyjmout větší novou infrastrukturu z působnosti pravidel o regulovaném přístupu pro třetí strany. Bylo dokončeno nebo rozpracováno několik infrastruktur, včetně plynárenských a elektroenergetických propojení a zařízení LNG, kde byla tato možnost využita. Byl tak podpořen pokrok u projektů, které znamenají přínos jak pro bezpečnost dodávek, tak pro hospodářskou soutěž. Současně ale dosavadní zkušenosti ukazují, že pro společnosti připravující tyto projekty, regulační orgány i Komisi by bylo výhodné, aby se postup žádání o výjimky a jejich udělování zjednodušil a aby byly některé podmínky objasněny. Komise proto navrhuje vypracovat pokyny, které by žadatelům a regulačním orgánům při aplikaci podmínek udělení výjimky napomáhaly. Aby se však zajistilo, že infrastruktura s udělenou výjimkou bude moci být optimálně využívána trhem, navrhuje se zobecnit minimální požadavky, pokud jde o ustanovení upravující přidělení kapacity a řízení přetížení nebo překročení kapacity u nové infrastruktury, jež bývala dosud používána případ od případu.

5.2. Průhlednost

Vnitřní trh s elektřinou a zemním plynem trpí nedostatečnou likviditou a průhledností, což brání účinnému přidělování zdrojů, omezuje možnosti odstínění rizik a blokuje vstup nových účastníků. Je potřeba, aby se zvýšila důvěra v trh, jeho likvidita a počet účastníků trhu, a to větším množstvím informací, které má trh k dispozici.

Současné požadavky na průhlednosti se zaměřují na zveřejňování kapacity sítě, aby tak účastníci na trhu mohli vidět, zda je kapacita dostupná a zda je veškerá dostupná kapacita nabízena trhu. Avšak účastníci na trhu rovněž potřebují mít rovný přístup k informacím, které určují pohyby velkoobchodních cen.

Strany, které v současné době odpovídají za největší část toku zemního plynu a elektřiny a které vlastní většinu aktiv na trhu, mají více informací a lepší přístup k nim než noví účastníci na trhu. V elektroenergetickém odvětví existují požadavky ve formě pokynů, které jsou připojeny k nařízení definujícím požadavky na průhlednost ohledně výroby elektřiny, tyto

však nejsou dostačující, v plynárenství pak v současnosti žádné takové požadavky neexistují. Proto se navrhuje rozšířit požadavky na průhlednosti, aby zahrnovaly zásoby plynu, výhledy poptávky a nabídky, náklady na vyrovnávání sítě a obchodování.

Řádné a úplné dodržování těchto požadavků pak musí být kontrolováno a sledováno vnitrostátními regulačními orgány, a proto je třeba jejich pravomoci příslušným způsobem posílit.

Pokud jde o otázku průhlednosti ve vztahu k derivátům a finančním nástrojům, v jejichž souvislosti tyto návrhy na dotčené společnosti další požadavky nekladou, přezkoumá Komise tuto otázku dopodrobna a dojde k závěru do poloviny roku 2008. Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů a Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry se vyzývají ke spolupráci, aby dále prošetřily a poskytly informace ohledně otázky, zda by transakce se smlouvami o dodávkách plynu a elektřiny a s deriváty v oblasti zemního plynu a elektrické energie měly podléhat požadavkům na průhlednost před uskutečněním obchodu a/nebo po něm.

5.3. Přístup ke skladování

Stávající směrnice o vnitřním trhu se zemním plynem uvádí, že v případech, kde je skladovací zařízení zásadně důležitým zařízením umožňujícím dodávky zákazníkům, musejí jejich provozovatelé poskytnout přístup třetím stranám. Členské státy mají možnost zajistit přístup k těmto skladovacím zařízením buď na základě podmínek definovaných regulačním orgánem, nebo uložením povinnosti provozovatelům skladovacích soustav vyjednat podmínky přístupu se zákazníky. Požadavky obsažené ve směrnici se omezují na obecné zásady a ponechávají značnou svobodu při definování regulačního rámce členskými státy. Tyto obecné zásady byly následně naplněny na Madridském fóru, kde se všechny zúčastněné strany dohodly na dobrovolných „Pokynech provozovatelům skladovacích zařízení týkající se osvědčených postupů při zajištění přístupu třetích stran“ (GGPSSO). Skupina ERGEG však došla k závěru, že celkové provádění těchto pokynů je nedostatečné.

Aby byly tyto pokyny účinně aplikovány, navrhuje Komise čtyři opatření:

- učinit zásady obsažené v pokynech právně závaznými a zajistit detailní provádění pokynů v rámci postupu projednávání ve výborech;
- provést právní a funkční oddělení provozovatelů skladovacích zařízení, které jsou součástí dodavatelských podniků;
- posílit pravomoci vnitrostátních regulačních orgánů, aby mohly dohlížet na přístup ke skladování;
- vyžadovat, aby systém předpisů uplatňovaný na skladovací zařízení, byl jasný.

Aby mohly být tyto pokyny právně závazné, bude nařízení rozšířeno a bude definovat, jak budou provozovatelé skladovacích soustav nabízet služby přístupu třetím stranám a jak mají přidělovat kapacitu a řídit překročení kapacity. Bude také definovat požadavky na průhlednost a navrhopat opatření umožňující vznik sekundárního trhu se skladovací kapacitou. Tato pravidla by měla zajišťovat, že budou veškeré skladovací kapacity dostupné pro třetí strany nabízeny trhu nediskriminačním a průhledným způsobem, a měla by jasně odrazovat od nadměrné rezervace kapacity. Tato pravidla budou rovněž sloužit k zajištění shody

s navrhovanými minimálními požadavky ohledně infrastruktury, pro kterou byla udělena výjimka.

Požadavkem na právní a funkční oddělení provozovatelů skladovacího zařízení se významně posílí účinný přístup ke skladování. Skutečnost, že v současnosti se dodavatelé, potřebují-li skladovací kapacitu, musejí obracet na konkurenci, aby si mohli smluvně sjednat zajištění svých skladovacích potřeb, neposiluje důvěru v trh a pro nové účastníky na trhu představuje závažnou překážku. Požadavek na oddělení provozovatelů skladovacích zařízení tuto situaci zlepšit a umožnit konkurentům a regulačním orgánům kontrolovat, zda se trhu nabízí veškerá dostupná skladovací kapacita.

Komise navrhuje eliminovat nejasnosti existující v oblasti podílu skladovací kapacity nabízené trhu, a to požadavkem, aby kritéria, kdy a jak má mít třetí strana přístup ke skladování, definovaly členské státy a aby byla tato kritéria zveřejněna. Úkolem regulačního orgánu následně bude kontrolovat, zda jsou tato kritéria uplatňována řádně na všechna skladovací zařízení.

5.4. Přístup k LNG terminálům

Úloha LNG při dodávkách plynu do Evropské unie je stále významnější a realizuje se i plánuje mnoho investic do terminálů LNG. Z tohoto důvodu je nutné, aby existovala průhledná pravidla pro přístup k terminálům LNG. Regulační orgány stanovily potřebu, skupina ERGEG připravila pokyny s cílem vytvořit společný přístup pro přístup třetích stran k terminálům LNG.

Přestože mnoho postavených terminálů LNG využilo možnost získat výjimku z přístupu pro třetí strany a z regulačního zásahu dle článku 22 směrnice, existují také terminály LNG, u nichž pravidla pro přístup třetích stran platí. Protože stávající směrnice pouze stanovuje obecný požadavek, že přístup musí být regulován, ponechává prostor pro odlišné interpretace v jednotlivých členských státech. Výjimka podle článku 22 je navíc vždy dočasná a po uplynutí období výjimky se na terminály LNG budou vztahovat příslušné předpisy. Proto Komise navrhuje stanovit jasněji definovaná pravidla pro přístup třetích stran k terminálům LNG. Aby mohly být tyto pokyny právně závazné, bude nařízení rozšířeno, aby definovalo, jak budou provozovatelé terminálů LNG nabízet služby pro přístup třetích stran a jak mají přidělovat kapacitu a řídit překročení kapacity. Bude také definovat požadavky na průhlednost a navrhovat opatření umožňující vznik sekundárního trhu s kapacitou terminálů. Tato pravidla budou rovněž sloužit k zajištění shody s navrhovanými minimálními požadavky ohledně infrastruktury, pro kterou byla udělena výjimka.

5.5. Dlouhodobé dodavatelské smlouvy

Dvoustranné dodavatelské smlouvy na navazujícím trhu nabízejí příležitost, aby energeticky náročná odvětví dosáhla větší předvídatelnosti cen. Takové smlouvy však představují riziko zamezení přístupu na navazující trh a bránění spotřebitelům ve výměně dodavatele, čímž by se omezovala hospodářská soutěž. Aby snížila nejistotu trhu, připraví Komise v následujících měsících pokyny ve vhodné formě o shodě dvoustranných dlouhodobých dodavatelských smluv na navazujícím trhu s předpisy ES o hospodářské soutěži.

5.6. Rámec pro postupné vytvoření evropského maloobchodního trhu

Ani v případě trhu s elektřinou, ani trhu se zemním plynem není dosud možné hovořit o evropském maloobchodním trhu (domácnosti a malé podniky), neboť zákazníci – předpokládáme-li, že mají možnost výběru – jsou stále povinni využívat dodavatele usazené v téže zemi. Vytvoření skutečného trhu pro evropské koncové uživatele je konečným cílem vnitřního trhu s elektřinou a plynem: je to nezbytné pro vytvoření konkurenceschopných trhů a pro dosažení maximální účinnosti. Liberalizace maloobchodního trhu je důležitá, aby se zajistilo, že budou moci všichni občané EU požívat výhod hospodářské soutěže. Pokud by se liberalizace týkala pouze velkých zákazníků, mohly by evropské domácnosti skončit v situaci, kdy budou dotovat svůj průmysl, a investiční signály pro nové výrobní a dodavatelské kapacity by byly deformovány. Od 1. července 2007 jsou všechny maloobchodní trhy v EU otevřeny konkurenci, ale v praxi jsou mnozí spotřebitelé vázáni ke svým historickým dodavatelům, protože nebyl navzdory požadavkům zaveden vhodný právní rámec. Evropský maloobchodní trh může být vytvářen pouze postupně. Pro stimulaci tohoto procesu zvažuje Komise vytvoření maloobchodního fóra analogického s Florentským a Madridským fórem, kde byly učiněny pozitivní zkušenosti. Toto fórum by umožnilo se zaměřit na specifické otázky maloobchodu a mělo by sloužit jako platforma pro všechny zúčastněné strany k prosazování vzniku maloobchodního trhu v rámci celé EU. Fórum by poskytlo vedení pro navrhované závazky členských států a regulačních orgánů, pokud jde o vytvoření jasných pravidel hospodářské soutěže na maloobchodním trhu, s ohledem na postupnou harmonizaci pravidel trhu, což umožní vznik přeshraničních maloobchodních trhů.

Dobře fungující maloobchodní trhy budou rovněž hrát velmi významnou úlohu při zvyšování povědomí lidí o domácí spotřebě energie a o cenách energie, protože veškerá opatření za účelem snížení emisí CO₂ a zvýšení energetické účinnosti vyžadují přispění ze strany domácností. Hospodářská soutěž v oblasti dodávek domácnostem povědomí lidí v oblasti energetiky zvýší. Avšak současná praxe, kdy spotřebitelé obdrží jednou ročně pouze konečný účet za svoji spotřebu, takové povědomí nevytváří, a ani neumožňuje, aby dodavatelé rozvinuli konkurenceschopné služby zohledňující specifické potřeby domácností. Dodavatelé proto potřebují více informací, aby mohli zajistit, že zákazníci obdrží informace o své spotřebě energie a o jejich cenách častěji.

Je zřejmé, že svoboda výběru musí být u spotřebitelů doprovázena silnými zárukami ohledně práv zákazníků. Ohrožení zákazníci se těší vysoké míře ochrany již ve stávající směrnici, což má zajistit, že budou mít přístup k energii, kterou potřebují k normálnímu životu. Tato opatření však byla v některých zemích nesprávně použita, a proto Komise navrhuje pro objasnění rámce definovat závazné pokyny. Současně Komise navrhuje posílit práva všech zákazníků, mj. tím, že jim bude poskytnuto právo kdykoli změnit dodavatele, a požadavkem na energetické společnosti, že vyúčtování musí být zákazníkům provedeno do jednoho měsíce po výměně dodavatele spotřebitelem.

Komise nakonec došla k závěru, že pro provozovatele distribučních soustav (PDS) jsou stávající pravidla pro právní a funkční oddělení dostatečná. Nenavrhuje proto rozšiřovat pravidla ohledně oddělení vlastnictví naznačená v kapitole 4 výše na PDS.

6. SPOLUPRÁCE PRO POSÍLENÍ BEZPEČNOSTI DODÁVEK

6.1. Sledování bezpečnosti dodávek provozovateli přenosových nebo přepravních sítí

Je důležité zajistit, aby mohly elektroenergetické a plynárenské soustavy uspokojovat poptávku i v dobách špičky. V případě elektřiny je toto možné pouze tehdy, když existují dostatečné výrobní kapacity (přiměřenost výrobních kapacit) a kdy je síť schopna přenášet či přepravovat energii od výrobců ke konečným spotřebitelům (přiměřenost sítě). V případě zemního plynu je nutné, aby existovala dostatečné dovozní a skladovací kapacity.

Směrnice 2005/89/ES vyžaduje, aby vnitrostátní regulační orgány, za pomoci provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav, každoročně Komisi podávaly hlášení o bezpečnosti dodávek elektřiny. Směrnice 2004/67/ES požaduje, aby členské státy podávaly hlášení o situaci v oblasti bezpečnosti dodávek zemního plynu a o regulačním rámci kvůli posílení investic do infrastruktury. Navrhované úpravy nařízení (ES) č. 1228/2003 a (ES) č. 1775/2005 svěřují síti provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav úlohu vypracování výhledů přiměřenosti soustav pro každé léto a zimu, stejně jako výhledů dlouhodobých. Evropský rozměr je nezbytný, aby bylo možné brát v úvahu možnosti vývozu a dovozu elektřiny a plynu za podmínek špičkové poptávky. Vzhledem k přeshraničním tokům elektřiny a plynu v rámci vnitřního trhu je třeba perspektivy zpracovat na evropské úrovni.

6.2. Spolupráce členských států

V předpisech EU jsou dva nástroje zabývající se bezpečností dodávek zemního plynu. Zprvé směrnice 2003/55/ES zavedla členským státům všeobecnou povinnost sledování. Zadruhé se směrnice 2004/67/ES týká konkrétně opatření, která mají zajistit bezpečnost dodávek zemního plynu. Tato druhá směrnice zakládá Koordinační skupinu pro otázky plynu a definuje „mechanismus Společenství“ pro případ přerušování dodávek.

Tyto nástroje zajišťují určitou koordinační platformu. Nedefinují kvantitativní cíle, pokud jde o zabezpečení dodávek, ani nestanovují žádné povinnosti, pokud jde o zásoby plynu. Neposkytují ostatně ani rámec pro regionální spolupráci v případě závažného přerušování dodávek.

Směrnice 2004/67/ES byla členskými státy provedena teprve nedávno. Její článek 10 uvádí, že Komise do 19. května 2008 vypracuje zprávu o provádění a zejména o účinnosti nástrojů a může vypracovat další návrhy týkající se zabezpečení dodávek. Tato zpráva bude zejména řešit opatření pro zabezpečení dodávek týkající se zásob zemního plynu.

Jelikož se tedy jedná v této věci o první krok, předkládané návrhy nepozměňují směrnici 2004/67/ES a řeší pouze dvě záležitosti:

- *Zpřísnění povinností ohledně průhlednosti ve vztahu k úrovním komerčních zásob.* Každý provozovatel skladovacích zařízení bude mít povinnost denně zveřejňovat množství využitelného plynu ve svých zařízeních. Tato povinnost by významným způsobem zvýšila vzájemnou důvěru v regionální i dvoustrannou pomoc v případech závažného přerušování dodávek.
- *Solidarita.* Navrhuje se, aby členské státy spolupracovaly za účelem prosazování regionální a dvoustranné solidarity. Smyslem této spolupráce je nalézt řešení pro situace, které by mohly pravděpodobně vést k závažným přerušením dodávek plynu s dopadem

na členský stát. Příklady této koordinace zahrnují zjednodušení vnitrostátních opatření pro řešení mimořádných situací či vypracování praktických postupů vzájemné pomoci. Bude-li to třeba, přijme Komise pokyny pro regionální spolupráci v rámci solidarity.

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,**kterou se mění směrnice 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem****(Text s významem pro EHP)**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 47 odst. 2 a články 55 a 95 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise⁸,s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁹,s ohledem na stanovisko Výboru regionů¹⁰,v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy¹¹,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Vnitřní trh se zemním plynem, který se ve Společenství od roku 1999 postupně zavádí, si klade za cíl poskytnout skutečnou možnost výběru všem spotřebitelům v EU (občanům i podnikům), nové obchodní příležitosti a intenzivnější přeshraniční obchod, aby se dosáhlo zvýšení efektivity, konkurenceschopných cen a vyšších standardů služeb a aby se přispělo k větší bezpečnosti dodávek a udržitelnosti.
- (2) K vytvoření takového vnitřního trhu se zemním plynem výrazně přispěla směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES¹².
- (3) V současnosti však nelze žádné společnosti ve Společenství zaručit právo na prodej zemního plynu v jakémkoli členském státě za rovných podmínek a bez diskriminace či znevýhodnění. Zatím ve všech členských státech neexistuje zejména nediskriminační přístup k síti a stejně účinná úroveň regulačního dohledu, neboť stávající právní rámec není dostatečný.

⁸ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

⁹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

¹⁰ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

¹¹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

¹² Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 57.

- (4) Sdělení Komise ze dne 10. ledna 2007 s názvem „Energetická politika pro Evropu“¹³ zdůraznilo význam dotvoření vnitřního trhu se zemním plynem a vytvoření rovných podmínek pro všechny plynárenské společnosti usazené ve Společenství. Ze sdělení o vnitřním trhu s energií¹⁴ a ze závěrečné zprávy o odvětvovém šetření k hospodářské soutěži¹⁵ vyplynulo, že stávající předpisy a opatření neposkytují potřebný rámec pro dosažení cíle dobře fungujícího vnitřního trhu.
- (5) Bez účinného oddělení sítí od činností výroby a dodávek bude nevyhnutelně existovat riziko diskriminace, a to nejen v provozování sítě, ale také v pobídkách pro vertikálně integrované společnosti, aby adekvátně investovaly do svých sítí.
- (6) V současnosti platná pravidla pro právní a funkční oddělení k účinnému oddělení provozovatelů přepravní soustavy nevedla. Na zasedání v Bruselu dne 8. a 9. března 2007 vyzvala Evropská rada Komisi, aby vypracovala legislativní návrhy pro účinné oddělení činností dodávek a výroby od provozování sítí.
- (7) Účinné oddělení je možné zajistit, pouze pokud se z mechanismu fungování vertikálně integrovaných společností odstraní inherentní podněty, na jejichž základě takové společnosti diskriminují konkurenci, pokud jde o přístup k síti a investice. Oddělení vlastnictví, které vyžaduje, aby byl vlastník sítě určen provozovatelem sítě a byl nezávislý na veškerých zájmech v oblasti dodávek a výroby, je zjevně nejúčinnějším a nejstabilnějším způsobem, jak vyřešit nevyhnutelný střet zájmů a zajistit bezpečnost dodávek. Z tohoto důvodu Evropský parlament ve svém usnesení o perspektivách vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou přijatém dne 10. července 2007 označil oddělení vlastnictví na úrovni přenosových/přepravních soustav za nejúčinnější nástroj nediskriminační podpory investic do infrastruktury, spravedlivého přístupu k soustavě pro nové účastníky a průhlednosti trhu. Členskými státy by proto měla být uložena povinnost zajistit, aby táž osoba nebo osoby nebyly oprávněny vykonávat kontrolu, mimo jiné prostřednictvím práv blokovat rozhodnutí strategického významu, například o investicích, z pozice menšinového akcionáře, nad výrobním nebo dodavatelským podnikem a zároveň mít jakýkoli zájem či uplatňovat jakékoli právo ve vztahu k provozovateli přepravní soustavy nebo k přepravní soustavě. Kontrola nad provozovatelem přepravní soustavy by naopak měla vyloučit možnost mít jakýkoli zájem či uplatňovat jakékoli právo ve vztahu k dodavatelskému podniku.
- (8) Vzhledem k tomu, že si oddělení vlastnictví v některých případech vyžádá restrukturalizaci podniků, by členskými státy měla být poskytnuta dodatečná lhůta na uplatnění příslušných ustanovení. S ohledem na vertikální vztahy mezi elektroenergetikou a plynárenstvím by se ustanovení o oddělení měla navíc uplatňovat provázaně na obě odvětví.

¹³ KOM(2007) 1.

¹⁴ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu – Perspektivy vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou, KOM(2006) 841.

¹⁵ Sdělení Komise „Šetření podle článku 17 nařízení č. 1/2003 v odvětvích zemního plynu a elektrické energie v Evropě (závěrečná zpráva)“, SEK(2006) 1724.

- (9) Aby se zajistilo, že je síť provozována zcela nezávisle na zájmech v oblasti dodávek a výroby, a aby se zamezilo jakékoli výměně důvěrných informací, neměla by být táž osoba členem představenstva jak provozovatele přepravní soustavy, tak podniku vykonávajícího funkce výroby či dodávek. Ze stejného důvodu by táž osoba neměla být oprávněna jmenovat členy představenstva provozovatele přepravní soustavy a mít jakýkoli zájem ve vztahu k dodavatelskému podniku.
- (10) Vytvoření provozovatelů soustav, nezávislých na zájmech v oblasti dodávek a výroby, by vertikálně integrovaným společnostem mělo umožnit, aby si zachovaly vlastnictví majetku tvořícího síť, a současně zajistit účinné oddělení zájmů, za předpokladu, že by nezávislý provozovatel soustavy plnil všechny funkce provozovatele sítě a že by byla zavedena podrobná regulace spolu s rozsáhlým mechanismem regulační kontroly.
- (11) Je-li podnik vlastnící přepravní soustavu součástí vertikálně integrovaného podniku, měla by být členským státům poskytnuta možnost volby mezi oddělením vlastnických vztahů a odchylkou spočívající se vytvoření provozovatelů soustavy, kteří jsou nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby. Plnou účinnost řešení spočívajícího ve vytvoření nezávislého provozovatele soustavy je třeba zajistit prostřednictvím specifických doplňujících pravidel. Aby byly plně zachovány zájmy akcionářů vertikálně integrovaných společností, měly by mít členské státy možnost volby, zda oddělení vlastnictví provedou přímým odprodejem nebo rozdělením akcií integrované společnosti na akcie společnosti provozující síť a na akcie zbývajících podniku zabývajících se dodávkami a výrobou, pokud budou splněny požadavky vyplývající z oddělení vlastnictví.
- (12) V zájmu provedení účinného oddělení by měla být dodržena zásada nediskriminace mezi veřejným a soukromým sektorem. Za tímto účelem by tatáž osoba neměla mít možnost uplatňovat vliv, sama ani společně s jinými, na složení, hlasování či rozhodování orgánů jak provozovatelů přepravní soustavy, tak podniků zabývajících se dodávkami. Může-li příslušný členský stát dodržení tohoto požadavku prokázat, mohou kontrolu provádět dva různé veřejné orgány, z nichž jeden by kontroloval činnosti výroby a dodávek a druhý činnosti v oblasti přepravy.
- (13) Plné oddělení činností v oblasti sítě a dodávek by mělo platit v celém Společenství, aby nemohl žádný provozovatel sítě ve Společenství ani jeho společnosti ve skupině vyvíjet žádné činnosti v oblasti dodávek či výroby v žádném členském státě. Toto pravidlo musí platit stejně tak pro společnosti z EU, jako pro společnosti ze zemí mimo EU. Aby se zajistilo oddělení činností v oblasti sítě a dodávek v celém Společenství, měly by regulační orgány mít pravomoc odmítnout udělení certifikace provozovatelům přepravní soustavy, kteří nesplňují pravidla pro oddělení. K zajištění jednotného uplatňování v celém Společenství a dodržení mezinárodních závazků Společenství by Komise měla mít právo na přezkum rozhodnutí o certifikaci přijatých regulačními orgány.

- (14) Ochrana dodávek energie je zásadním prvkem veřejné bezpečnosti, a nutně tedy souvisí s účinným fungováním trhu se zemním plynem v EU. Pokud má zemní plyn proudit k občanům EU, nelze se obejít bez využití sítě. Fungující trhy se zemním plynem, a zejména sítě a další majetek související s dodávkami zemního plynu, jsou nezbytné pro veřejnou bezpečnost, konkurenceschopnost hospodářství a pro blaho občanů Společenství. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky Společenství, má Společenství za to, že odvětví přepravní soustavy zemního plynu má pro Společenství velký význam, a jsou proto nezbytné další záruky ohledně vlivu třetích zemí s cílem zamezit jakémukoli ohrožení veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti ve Společenství a blahobytu občanů Společenství. Tato opatření jsou také nezbytná k zajištění souladu s pravidly pro účinné oddělení.
- (15) Je třeba zajistit nezávislost provozovatelů skladovacího zařízení s cílem zlepšit přístup třetích osob ke skladovacím zařízením, která jsou technicky nebo hospodářsky nezbytná k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům. Je proto vhodné, aby byla skladovací zařízení provozována právně samostatnými subjekty, které mají účinná rozhodovací práva, pokud jde o majetek potřebný pro údržbu, provoz a rozvoj skladovacích zařízení. Je rovněž nezbytné zvýšit průhlednost ohledně skladovací kapacity, která je nabízena třetím osobám, a to stanovením povinnosti, aby členské státy vymezily a zveřejnily nediskriminační, jasný rámec, který stanoví vhodný regulační režim pro skladovací zařízení.
- (16) Nediskriminační přístup k distribuční síti je určující pro navazující přístup k zákazníkům na maloobchodní úrovni. Rozsah diskriminace, pokud jde o přístup třetích osob a investice, je však na distribuční úrovni méně významný než na úrovni přepravy, protože na distribuční úrovni jsou překročeny kapacity a vliv zájmů v oblasti výroby obecně méně důležité než na úrovni přepravy. Kromě toho je funkční oddělení provozovatelů distribuční soustavy podle směrnice 2003/55/ES povinné až od 1. července 2007 a jeho vliv na vnitřní trh je ještě třeba vyhodnotit. V současnosti platná pravidla pro právní a funkční oddělení mohou vést k účinnému oddělení, pokud budou jasněji definována, řádně prováděna a důkladně sledována. V zájmu vytvoření rovných podmínek na maloobchodní úrovni by proto činnosti provozovatelů distribuční soustavy měly být sledovány, aby tito provozovatelé nemohli využívat své vertikální integrace, pokud jde o jejich konkurenční postavení na trhu, zejména ve vztahu k malým zákazníkům v domácnostech i mimo ně.
- (17) Směrnice 2003/55/ES zavedla požadavek, aby členské státy vytvořily regulační orgány vybavené specifickými pravomocemi. Zkušenosti však ukazují, že účinnost regulace je často omezena nedostatečnou nezávislostí regulačních orgánů na vládě, nedostatečnými pravomocemi a nedostatečnou volností rozhodování. Z tohoto důvodu Evropská rada na zasedání v Bruselu dne 8. a 9. března 2007 vyzvala Komisi, aby vypracovala legislativní návrhy na další harmonizaci pravomocí a posílení nezávislosti vnitrostátních energetických regulačních orgánů.
- (18) Energetické regulační orgány musejí být schopny přijímat rozhodnutí o všech relevantních regulačních otázkách, má-li vnitřní trh řádně fungovat, a musejí být plně nezávislé na jakýchkoli veřejných či soukromých zájmech.

- (19) Energetické regulační orgány by měly mít pravomoc vydávat závazná rozhodnutí týkající se plynárenských podniků a udělovat účinné, přiměřené a odrazující sankce těm plynárenským podnikům, které nedodrží své povinnosti. Musí jim být rovněž udělena pravomoc rozhodovat, bez ohledu na uplatňování pravidel hospodářské soutěže, o jakýchkoli vhodných opatřeních na podporu účinné hospodářské soutěže nutných pro řádné fungování trhu, jakož i zajišťovat vysoké standardy veřejné služby v souladu s otevřením trhu, ochranu ohrožených zákazníků a plnou účinnost opatření na ochranu spotřebitele. Těmito ustanoveními by neměly být dotčeny ani pravomoci Komise, pokud jde o uplatňování pravidel hospodářské soutěže, včetně přezkoumávání spojení s významem pro celé Společenství, ani pravidla pro vnitřní trh, například volný pohyb kapitálu.
- (20) Je zapotřebí výrazně podporovat investice do větších nových infrastruktur a zároveň zajistit řádné fungování vnitřního trhu se zemním plynem. K posílení pozitivního vlivu infrastrukturních projektů, pro které byly uděleny výjimky, na hospodářskou soutěž a bezpečnost dodávek by měl být ve fázi plánování projektu ověřen zájem trhu a měla by být zavedena pravidla pro řízení překročení kapacity. Nachází-li se infrastruktura na území více než jednoho členského státu, měla by žádost o udělení výjimky zpracovat Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů, aby byly lépe zohledněny její přeshraniční důsledky a usnadnilo se administrativní zpracování. S ohledem na mimořádně rizikový profil těchto větších infrastrukturních projektů, pro něž byla udělena výjimka, by navíc mělo být možné dočasně udělit dodavatelským a výrobním podnikům na dané projekty částečné výjimky z pravidel pro oddělení. Toto by se z důvodů bezpečnosti dodávek mělo týkat zejména nových plynovodů ve Společenství přepravujících do Společenství zemní plyn ze třetích zemí.
- (21) Vnitřní trh se zemním plynem trpí nedostatkem likvidity a průhlednosti, který brání účinnému přidělování zdrojů, zajištění rizik a vstupu nových účastníků na trh. Musí vzrůst důvěra v trh, jeho likvidita a počet účastníků trhu, a proto je třeba zvýšit regulační dohled nad podniky působícími v oblasti dodávek zemního plynu. Těmito požadavky by neměly být dotčeny stávající právní předpisy Společenství týkající se finančních trhů a měly by s nimi být v souladu. Energetické regulační orgány a regulační orgány pro finanční trh by měly spolupracovat, aby si vzájemně umožnily orientaci na dotčených trzích.
- (22) Dříve než Komise přijme pokyny, které podrobněji vymezí požadavky na vedení záznamů, měly by Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů a Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry (CESR) spolupracovat s cílem prozkoumat obsah těchto pokynů a poskytnout v této věci Komisi rady. Agentura a výbor by měly rovněž spolupracovat s cílem prozkoumat hlouběji otázku, zda by se na transakce se smlouvami na dodávky zemního plynu a deriváty na zemní plyn měly vztahovat požadavky na průhlednost před uskutečněním obchodu a/nebo po něm a případně jaký by měl být obsah těchto požadavků, a s cílem poskytnout v této věci rady.

- (23) Požadavky veřejné služby a společné minimální standardy, jež z nich vyplývají, je třeba dále zpřísnit, aby se zajistilo, že hospodářská soutěž přináší prospěch všem spotřebitelům. Klíčovým aspektem při poskytování dodávek zákazníkům je přístup k údajům o spotřebě, přičemž spotřebitelé musejí mít přístup ke svým údajům, aby mohli na základě těchto údajů vyzvat konkurenci k předložení nabídky. Spotřebitelé by rovněž měli mít právo být řádně informováni o své spotřebě energie. Pravidelně poskytované informace o nákladech na energii budou vytvářet pobídky k energetickým úsporám, protože poskytnou zákazníkům přímou zpětnou vazbu ohledně účinků investic do energetické účinnosti a ohledně vlivu změny chování.
- (24) V zájmu zvýšení bezpečnosti dodávek a v duchu solidarity mezi členskými státy, zejména v případě krize dodávek energie, je nezbytné stanovit rámec spolupráce založené na regionální solidaritě.
- (25) S výhledem na vytvoření vnitřního trhu se zemním plynem by členské státy měly podporovat integraci svých vnitrostátních trhů a spolupráci provozovatelů sítí na evropské a regionální úrovni.
- (26) Regulační orgány by měly poskytovat informace trhu rovněž proto, aby Komise mohla vykonávat svou úlohu, jež spočívá v pozorování a sledování evropského trhu se zemním plynem a jeho krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého vývoje, včetně hledisek, jakými jsou například nabídka a poptávka, přepravní a distribuční infrastruktury, přeshraniční obchod, investice, velkoobchodní a spotřebitelské ceny, likvidita trhu, zlepšení ve prospěch životního prostředí a zvyšování účinnosti.
- (27) Jelikož cílů navrhovaného opatření, totiž vytvoření plně funkčního vnitřního trhu se zemním plynem, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto, z důvodu jejich rozsahu a účinků, jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedených cílů.
- (28) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 ze dne 28. září 2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám¹⁶ dává Komisi možnost přijímat pokyny k dosažení nezbytného stupně harmonizace. Tyto pokyny, které tak jsou závaznými prováděcími opatřeními, jsou užitečným nástrojem, jenž lze v případě potřeby rychle upravovat.
- (29) Směrnice 2003/55/ES stanoví, že některá opatření mají být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi¹⁷.

¹⁶ Úř. věst. L 289, 3.11.2005, s. 1.

¹⁷ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutí ve znění rozhodnutí 2006/512/ES (Úř. věst. L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (30) Rozhodnutí 1999/468/ES bylo změněno rozhodnutím 2006/512/ES, které zavedlo regulativní postup s kontrolou pro opatření obecného významu, jejichž předmětem je změna jiných než podstatných prvků aktu přijatého postupem podle článku 251 Smlouvy, a to i zrušením některých těchto prvků nebo doplněním nových jiných než podstatných prvků.
- (31) Aby se mohl tento nový postup použít pro nástroje přijaté postupem podle článku 251 Smlouvy, které jsou již v platnosti, musí být tyto nástroje upraveny podle platných postupů, v souladu se společným prohlášením Evropského parlamentu, Rady a Komise¹⁸ týkajícím se rozhodnutí 2006/512/ES.
- (32) Pokud jde o směrnici 2003/55/ES, měla by být Komisi zejména svěřena pravomoc přijímat pokyny potřebné pro zajištění minimálního stupně harmonizace, jenž je nezbytný pro dosažení cíle této směrnice. Vzhledem k tomu, že tato opatření mají obecný význam a jejich předmětem je doplnění jiných než podstatných prvků směrnice 2003/55/ES, měla by být přijata regulativním postupem s kontrolou podle článku 5a rozhodnutí 1999/468/ES.
- (33) Směrnice 2003/55/ES by měla být odpovídajícím způsobem změněna,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1
Změny směrnice 2003/55/ES

Směrnice 2003/55/ES se mění takto:

(1) Článek 2 se mění takto:

(a) Bod 20 se mění takto:

„20. „vertikálně integrovaným podnikem“ plynárenský podnik nebo skupina plynárenských podniků, v nichž je tatáž osoba nebo jsou tytéž osoby oprávněny, přímo nebo nepřímo, vykonávat kontrolu ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků* a kde daný podnik či skupina podniků vykonává nejméně jednu z funkcí přepravy, distribuce, LNG nebo skladování a nejméně jednu z funkcí výroby či dodávek zemního plynu;“

* Úř. věst. L 24, 29.1.2004, s. 1.

(b) Doplnují se body 34 až 36, které znějí:

„34. „smlouvou na dodávky zemního plynu“ smlouva o dodávkách zemního plynu, nezahrnuje však derivát na zemní plyn;

¹⁸ Úř. věst. C 255, 21.10.2006, s. 1.

35. „derivátem na zemní plyn“ finanční nástroj specifikovaný v oddílu C bodech 5, 6 či 7 přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21.4.2004 o trzích finančních nástrojů¹⁹, pokud se daný nástroj týká zemního plynu;

36. „kontrolou“ jakákoli práva, smlouvy nebo jiné prostředky, které jednotlivě nebo společně a s ohledem na dané skutečnosti nebo právní předpisy poskytují možnost rozhodujícího vlivu v určitém podniku, zejména:

- (a) vlastnickými právy nebo právem užívání celého majetku podniku nebo jeho části;
- (b) právy nebo smlouvami, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování nebo rozhodování orgánů podniku.“

(2) V článku 3 se doplňuje nový odstavec 7, který zní:

„7. Komise může přijmout pokyny k provádění tohoto článku. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.“

(3) Vkládají se nové články 5a a 5b, které znějí:

*„Článek 5a
Regionální solidarita*

1. K zajištění bezpečných dodávek zemního plynu na vnitřní trh členské státy spolupracují, aby podpořily regionální a dvoustrannou solidaritu.

2. Tato spolupráce se vztahuje na situace, které v krátkodobém horizontu vedou nebo mohou vést k vážnému narušení dodávek do členského státu. Zahrnuje:

- (a) koordinaci vnitrostátních nouzových opatření uvedených v článku 8 směrnice 2004/67/ES,
- (b) stanovení a v případě potřeby rozvoj a modernizaci propojení elektroenergetických a plynárenských sítí,
- (c) podmínky a praktické postupy vzájemné pomoci.

3. Komise je o této spolupráci průběžně informována.

4. Komise může pro spolupráci založenou na regionální solidaritě přijmout pokyny. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.

¹⁹ Úř. věst. L 145, 30.4.2004, s. 1.

Článek 5b
Podpora regionální spolupráce

Členské státy mezi sebou vzájemně spolupracují za účelem integrace svých vnitrostátních trhů přinejmenším na regionální úrovni. Členské státy zejména podporují spolupráci provozovatelů sítí na regionální úrovni a zasazují se o soulad svého právního a regulačního rámce. Zeměpisná oblast, na niž se regionální spolupráce vztahuje, musí být v souladu s tím, jak zeměpisné oblasti vymezuje Komise v souladu s čl. 2h odst. 3 nařízení (ES) č. 1775/2005.“

(4) Článek 7 se nahrazuje tímto:

„Článek 7
Oddělení přepravních soustav a provozovatelů přepravních soustav

1. Členské státy zajistí, aby od [datum provedení do vnitrostátního práva plus jeden rok]:

(a) každý podnik, který vlastní přepravní soustavu, působil jako provozovatel přepravní soustavy;

(b) tatáž osoba či tytéž osoby nebyly oprávněny

(i) přímo či nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby či dodávek a přímo či nepřímo vykonávat kontrolu nebo mít jakýkoli zájem či uplatňovat jakékoli právo ve vztahu k provozovateli přepravní soustavy či k přepravní soustavě

nebo

(ii) přímo či nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy či přepravní soustavou a přímo či nepřímo vykonávat kontrolu nebo mít jakýkoli zájem či uplatňovat jakékoli právo ve vztahu k podniku vykonávajícímu funkci výroby či dodávek;

(c) tatáž osoba či tytéž osoby nebyly oprávněny jmenovat členy dozorčí rady provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy, jejich správní rady či orgánů, které podnik právně zastupují, a přímo či nepřímo vykonávat kontrolu nebo mít jakýkoli zájem či uplatňovat jakékoli právo ve vztahu k podniku vykonávajícímu funkci výroby či dodávek;

(d) tatáž osoba nebyla oprávněna být členem dozorčí rady, správní rady či orgánů, které podnik právně zastupují, a to jak podniku vykonávajícího funkci výroby či dodávek, tak provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy.

2. Zájmy a práva podle odst. 1 písm. b) zahrnují zejména:

(a) vlastnictví části kapitálu nebo obchodních aktiv nebo

(b) pravomoc uplatňovat hlasovací práva nebo

- (c) pravomoc jmenovat členy dozorčí rady, správní rady či orgánů právně zastupujících podnik nebo
- (d) právo obdržet dividendy či jiné podíly ze zisku.

3. Pro účely odst. 1 písm. b) pojem „podnik vykonávající funkci výroby či dodávek“ zahrnuje „podnik vykonávající funkci výroby a dodávek“ ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES* a termíny „provozovatel přepravní soustavy“ a „přepravní soustava“ zahrnují „provozovatele přenosové soustavy“ a „přenosovou soustavu“ ve smyslu směrnice 2003/54/ES.

* Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 37.

4. Členské státy mohou povolit odchylky od odst. 1 písm. b) a c) do [datum provedení do vnitrostátního práva plus dva roky] za podmínky, že provozovatelé přepravní soustavy nejsou součástí vertikálně integrovaného podniku.

5. Má se za to, že povinnost stanovená v odst. 1 písm. a) je splněna v situaci, kdy několik podniků, které vlastní přepravní soustavy, vytvořilo společný podnik, který působí jako provozovatel přepravní soustavy v několika členských státech pro dotčené přepravní soustavy. Součástí společného podniku nesmí být žádný jiný podnik, pokud nebyl schválen podle článku 9a jako nezávislý provozovatel soustavy.

6. Členské státy zajistí, aby informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, uvedené v čl. 10 odst. 1 a uchovávané provozovatelem přepravní soustavy, který byl součástí vertikálně integrovaného podniku, nebyly přeneseny a pracovníci tohoto provozovatele přepravní soustavy nebyli převedeni do podniků vykonávajících funkci výroby a dodávek.“

- (5) Vkládají se nové články 7a, 7b a 7c, které znějí:

„Článek 7a

Kontrola nad vlastníky přepravní soustavy a provozovateli přepravní soustavy

1. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky Společenství, nesmí být přepravní soustavy ani provozovatelé přepravní soustavy kontrolováni osobou nebo osobami ze třetích zemí.
2. Odchylku od odstavce 1 může umožnit dohoda uzavřená s jednou nebo několika třetími zeměmi, jejíž stranou je Společenství.

Článek 7b

Určení a certifikace provozovatelů přepravní soustavy

1. Podniky, které vlastní přepravní soustavu a které byly podle níže uvedeného certifikačního postupu certifikovány vnitrostátním regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky čl. 7 odst. 1 a článku 7a, členské státy schválí a určí jako provozovatele přepravní soustavy. Určení provozovatelů přepravní soustavy se oznámí Komisi a zveřejní v Úředním věstníku Evropské unie.

2. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky Společenství, žádost o certifikaci vznesená vlastníkem přepravní soustavy nebo provozovatelem přepravní soustavy kontrolovanými osobou nebo osobami ze třetích zemí v souladu s článkem 7a, se zamítá s výjimkou případů, kdy vlastník přepravní soustavy nebo provozovatel přepravní soustavy prokáží, že dotčený subjekt nemůže být ovlivňován v rozporu s čl. 7 odst. 1 přímo či nepřímo jakýmkoli hospodářským subjektem působícím ve výrobě či dodávkách zemního plynu či elektřiny nebo třetí zemí.

3. Provozovatelé přepravní soustavy oznámí regulačnímu orgánu každou plánovanou transakci, která by si mohla vyžádat nové posouzení jejich souladu s čl. 7 odst. 1 nebo článkem 7a.

4. Regulační orgány sledují trvalý soulad provozovatelů přepravní soustavy s čl. 7 odst. 1 a článkem 7a. K zajištění tohoto souladu zahájí certifikační postup:

(a) na základě oznámení podaného provozovatelem přepravní soustavy podle odstavce 3;

(b) z vlastního podnětu, pokud je jim známo, že plánovaná změna práv či vlivu ve vztahu k vlastníkům přepravní soustavy nebo provozovatelům přepravní soustavy může vést k porušení čl. 7 odst. 1 nebo článku 7a, nebo pokud mají důvod se domnívat, že k tomuto porušení mohlo dojít; nebo

(c) na odůvodněnou žádost Komise.

5. Regulační orgány přijmou rozhodnutí o certifikaci provozovatele přepravní soustavy do čtyř měsíců ode dne oznámení podaného provozovatelem přepravní soustavy nebo ode dne žádosti Komise. Po uplynutí této lhůty se má za to, že certifikace byla udělena. Výslovné či automatické rozhodnutí regulačního orgánu může nabýt účinnosti až po dokončení postupu stanoveného v odstavcích 6 až 9 a pouze pokud proti němu Komise nevznesla námitky.

6. Výslovné či automatické rozhodnutí o certifikaci provozovatele přepravní soustavy oznámí regulační orgán neprodleně Komise spolu s veškerými významnými informacemi, které se rozhodnutí týkají.

7. Komise oznámení ihned po obdržení přezkoumá. Pokud Komise do dvou měsíců po obdržení oznámení shledá, že rozhodnutí regulačního orgánu vyvolává vážné pochybnosti z hlediska jeho slučitelnosti s čl. 7 odst. 1, článkem 7a nebo čl. 7b odst. 2, rozhodne o zahájení řízení. V takovém případě vyzve dotčený regulační orgán a dotčeného provozovatele přepravní soustavy, aby předložili připomínky. Vyžaduje-li Komise další informace, může být dvouměsíční lhůta prodloužena o další dva měsíce počínaje obdržením úplných informací.

8. Pokud se Komise rozhodla zahájit řízení, nejpozději do čtyř měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí vydá konečné rozhodnutí

(a) nevznášet námitky proti rozhodnutí regulačního orgánu;

nebo

(b) vyžadující, aby dotčený regulační orgán změnil nebo zrušil své rozhodnutí, má-li za to, že nebyl dodržen čl. 7 odst. 1, článek 7a nebo čl. 7b odst. 2.

9. Pokud Komise nepřijala rozhodnutí o zahájení řízení nebo konečné rozhodnutí ve lhůtách stanovených v odstavcích 7 a 8, má se za to, že proti rozhodnutí regulačního orgánu nevznesla námitky.

10. Regulační orgán naplní rozhodnutí Komise vyžadující změnu či zrušení rozhodnutí o certifikaci do čtyř týdnů a uvědomí o tom Komisi.

11. Regulační orgány a Komise mohou vyžadovat od provozovatelů přepravní soustavy a podniků vykonávajících funkci výroby či dodávek jakékoli informace významné pro plnění svých úkolů podle tohoto článku.

12. Regulační orgány a Komise musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

13. Komise přijme pokyny, které podrobně stanoví postup pro uplatňování odstavců 6 až 9. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.

Článek 7c

Určení provozovatelů skladovacího zařízení a zařízení LNG

Členské státy určí nebo požádají plynárenské podniky, které vlastní skladovací zařízení nebo zařízení LNG, aby na dobu stanovenou členskými státy a s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určily jednoho nebo více provozovatelů soustavy.“

(6) V čl. 8 odst. 1 se písmeno a) nahrazuje tímto:

„(a) hospodárně a s náležitým ohledem na životní prostředí provozuje, udržuje a rozvíjí bezpečné, spolehlivé a účinné přepravní soustavy, skladovací zařízení nebo zařízení LNG a podporuje energetickou účinnost a výzkum a inovace, především z hlediska zajištění průniku energie z obnovitelných zdrojů na trh a rozšíření nízkouhlíkové technologie;“

(7) Článek 9 se zrušuje.

(8) Vkládají se nové články 9 a 9a, které znějí:

„Článek 9

Nezávislí provozovatelé soustavy

1. Pokud v době vstupu této směrnice v platnost náleží přepravní soustava vertikálně integrovanému podniku, mohou členské státy přiznat odchylky od čl. 7 odst. 1 za podmínky, že členský stát na návrh vlastníka přepravní soustavy určí nezávislého provozovatele soustavy a že Komise toto určení schválí. Vertikálně integrovaným podnikům, které vlastní přepravní soustavu, nesmí být v žádném případě bráněno přijmout kroky k dosažení souladu s čl. 7 odst. 1.

2. Členský stát může nezávislého provozovatele soustavy schválit a určit, pouze pokud:

- (a) uchazeč prokázal, že splňuje požadavky čl. 7 odst. 1 písm. b) až d);
 - (b) uchazeč prokázal, že má pro provádění úkolů podle článku 8 k dispozici potřebné finanční, technické a lidské zdroje;
 - (c) se uchazeč zavázal dodržovat desetiletý plán rozvoje sítě navržený regulačním orgánem;
 - (d) vlastník přepravní soustavy prokázal schopnost dostát svým povinnostem podle odstavce 6. Za tímto účelem musí poskytnout všechny návrhy smluvních ujednání s ucházejícím se podnikem i s jakýmkoli dalším relevantním subjektem;
 - (e) uchazeč prokázal schopnost dostát svým povinnostem vyplývajícím z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 ze dne 28. září 2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám, včetně spolupráce provozovatelů přepravní soustavy na evropské i regionální úrovni.
-

3. Podniky, které byly certifikovány regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky článku 7a a čl. 9 odst. 2, členské státy schválí a určí jako nezávislé provozovatele soustavy. Použije se certifikační postup podle článku 7b.

4. Pokud Komise přijala rozhodnutí postupem podle článku 7b a shledá, že regulační orgán do dvou měsíců nenaplnil její rozhodnutí, určí do šesti měsíců na návrh agentury a poté, co se seznámí se stanovisky vlastníka přepravní soustavy a provozovatele přepravní soustavy, nezávislého provozovatele soustavy na dobu pěti let. Vlastník přepravní soustavy může regulačnímu orgánu postupem podle čl. 9 odst. 1 kdykoli navrhnout určení nového nezávislého provozovatele soustavy.

5. Každý nezávislý provozovatel soustavy odpovídá za udělování a správu přístupu třetích osob, včetně vybírání přístupových poplatků a poplatků za překročení kapacity, dále za provoz, údržbu a rozvoj přepravní soustavy, jakož i za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku prostřednictvím plánování investic. Při rozvoji sítě odpovídá nezávislý provozovatel soustavy za plánování (včetně povolovacího řízení) a výstavbu nové infrastruktury a její uvedení do provozu. Pro tento účel působí jako provozovatel přepravní soustavy v souladu s touto kapitolou. Vlastníci přepravní soustavy nesmějí odpovídat za udělování a správu přístupu třetích osob ani za plánování investic.

6. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy, pak vlastník přepravní soustavy

- (a) poskytne nezávislému provozovateli soustavy veškerou náležitou součinnost a podporu pro účely plnění jeho úkolů, zejména včetně všech náležitých informací;

- (b) financuje investice, o nichž rozhodne nezávislý provozovatel soustavy a které schválí regulační orgán, nebo poskytne souhlas s financováním ze strany kterékoli zúčastněné osoby včetně nezávislého provozovatele soustavy. Příslušná finanční ujednání podléhají souhlasu regulačního orgánu. Před udělením tohoto souhlasu konzultuje regulační orgán s vlastníkem majetku a s ostatními zúčastněnými osobami;
- (c) zajistí krytí odpovědnosti ve vztahu k majetku tvořícímu síť, který vlastní a který je spravován nezávislým provozovatelem soustavy, s výjimkou odpovědnosti vztahující se k úkolům nezávislého provozovatele soustavy;
- (d) poskytne záruky k usnadnění financování jakéhokoli rozšiřování sítě, s výjimkou investic, u nichž podle odstavce b) poskytl souhlas s financováním ze strany kterékoli zúčastněné osoby včetně nezávislého provozovatele soustavy.

7. V úzké spolupráci s regulačním orgánem se příslušnému vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž udělí veškeré náležité pravomoci pro účinné sledování plnění povinností, které vlastníkově přepravní soustavy vyplývají z odstavce 6.

Článek 9a

Oddělení vlastníka přepravní soustavy a provozovatele skladovacího zařízení

1. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy, musí vlastníci přepravní soustavy a provozovatelé skladovacího zařízení, kteří jsou součástí vertikálně integrovaných podniků, být nezávislí, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisejí s přepravou a skladováním.

Tento článek se použije pouze na skladovací zařízení, která jsou technicky nebo hospodářsky nezbytná k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům podle článku 19.

2. Pro zajištění nezávislosti vlastníka přepravní soustavy a provozovatele skladovacího zařízení podle odstavce 1 platí tato minimální kritéria:

- (a) osoby odpovědné za řízení vlastníka přepravní soustavy a provozovatele skladovacího zařízení nesmějí mít účast na těch podnikových strukturách integrovaného plynárenského podniku, které přímo či nepřímo odpovídají za každodenní provoz výroby, distribuce a dodávek zemního plynu;
- (b) je třeba přijmout vhodná opatření zajišťující, aby byly brány v úvahu odborné zájmy osob odpovídajících za řízení vlastníka přepravní soustavy a provozovatele skladovacího zařízení, a to způsobem, jímž je zajištěno, že jsou schopny jednat nezávisle;
- (c) provozovatel skladovacího zařízení má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku, pokud jde o majetek potřebný pro provoz, údržbu nebo rozvoj skladovacích zařízení. Tím není vyloučena existence náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, nepřímo regulovaných v souladu

s čl. 24c odst. 4. Umožňuje to mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele skladovacího zařízení a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti. Neumožňuje to mateřské společnosti vydávat příkazy týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace skladovacích zařízení nepřekračující podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;

- (d) vlastník přepravní soustavy a provozovatel skladovacího zařízení stanoví program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Program stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců vedoucí ke splnění tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu výroční zprávu s popisem přijatých opatření, která se zveřejňuje.

3. Komise může přijmout pokyny k zajištění úplného a účinného dodržování odstavce 2 tohoto článku ze strany vlastníka přepravní soustavy a provozovatele skladovacího zařízení. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.“

- (9) Článek 10 se mění takto:

„Článek 10

Zachování důvěrnosti z hlediska provozovatelů přepravní soustavy a vlastníků přepravní soustavy

1. Aniž je dotčen článek 16 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, musí každý provozovatel přepravní soustavy, skladovacího zařízení nebo zařízení LNG a vlastník přepravní soustavy zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti, a musí zabránit tomu, aby se informace o vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, poskytovaly diskriminačním způsobem, a zejména nesmí informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, poskytovat ostatním částem společnosti, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce. K zajištění úplného souladu s pravidly o oddělení informací musí být rovněž zajištěno, aby vlastník přepravní soustavy a zbývající část společnosti nevyužívali společné služby, kromě funkcí čistě administrativní nebo informačně-technologické povahy (je např. vyloučena společná právní služba).

2. Provozovatelé přepravní soustavy, skladovacího zařízení nebo zařízení LNG nesmí v souvislosti s prodeji či nákupy zemního plynu realizovanými podniky ve skupině zneužívat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získali od třetích osob v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k soustavě.“

(10) Článek 13 se mění takto:

(a) V odst. 2 písm. c) se za první větu vkládá tato věta: „K plnění těchto úkolů musí mít provozovatel distribuční soustavy k dispozici potřebné zdroje, včetně zdrojů lidských, technických, finančních a fyzických.“

(b) V odstavci 2 se písmeno d) mění takto:

(i) Poslední věta se mění takto: „Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody (dále jen „kontrolor shody“) předkládá regulačnímu orgánu uvedenému v čl. 24a odst. 1 výroční zprávu s popisem přijatých opatření, která se zveřejňuje.“

(ii) Doplnuje se tato věta: „Kontrolor shody musí být plně nezávislý a k plnění svých úkolů musí mít přístup ke všem nezbytným informacím provozovatele distribuční soustavy i případných společností ve skupině.“

(c) Doplnují se odstavce 3 a 4, které znějí:

„3. Je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, zajistí členské státy sledování činností provozovatele distribuční soustavy, aby nemohl svoji vertikální integraci využívat k narušování hospodářské soutěže. Vertikálně integrovaní provozovatelé distribuční soustavy zejména nesmějí ve svých sděleních a v rámci péče o obchodní značku uvádět v omyl, pokud jde o oddělenou totožnost dodavatelské divize vertikálně integrovaného podniku.

4. Komise může přijmout pokyny zajišťující úplné a účinné dodržování ustanovení odstavce 2 provozovatelem distribuční soustavy, pokud jde o úplnou nezávislost provozovatele distribuční soustavy, nediskriminační chování a to, aby dodavatelské činnosti vertikálně integrovaného podniku nemohly protiprávně těžit ze své vertikální integrace. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.“

(11) Článek 15 se nahrazuje tímto:

„Tato směrnice nebrání činnosti provozovatele kombinace přepravní soustavy, zařízení LNG, skladovacího zařízení a distribuční soustavy, pokud ve vztahu ke každé své činnosti dodrží příslušná ustanovení článků 7 a 9a a čl. 13 odst. 1.“

(12) V čl. 19 odst. 1 se doplňuje pododstavec, který zní:

„Členské státy vymezí a zveřejní kritéria, která umožní stanovit, zda je přístup ke skladovacím zařízením a skladování v potrubí technicky nebo hospodářsky nezbytný k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům. Členské státy zveřejní nebo provozovatelům skladovacího zařízení a přepravní soustavy uloží povinnost, aby zveřejnili, která skladovací zařízení nebo které jejich části a které skladování v potrubí jsou nabízeny podle různých postupů uvedených v odstavcích 3 a 4.“

(13) Článek 22 se nahrazuje tímto:

*„Článek 22
Nová infrastruktura*

1. Větším novým plynárenským infrastrukturám, tj. propojovacím vedením mezi členskými státy, zařízením LNG a skladovacím zařízením mohou být na základě žádosti uděleny na omezenou dobu výjimky z článků 7, 18, 19, 20 a čl. 24c odst. 4, 5 a 6 za těchto podmínek:

- (a) investice musí zlepšit hospodářskou soutěž v dodávkách plynu a bezpečnost dodávek;
- (b) úroveň rizika spojeného s investicí je taková, že k investici by bez udělení výjimky nedošlo;
- (c) infrastruktura musí být vlastněna fyzickou nebo právnickou osobou, která je alespoň ve své právní formě oddělena od provozovatelů soustav, v jejichž soustavách bude infrastruktura vybudována;
- (d) od uživatelů dané infrastruktury budou vybírány poplatky;
- (e) výjimka není na újmu hospodářské soutěži nebo řádnému fungování vnitřního trhu se zemním plynem nebo účinnému fungování regulované soustavy, ke které je infrastruktura připojena.

2. Odstavec 1 se týká rovněž významných zvýšení kapacity stávajících infrastruktur a změn infrastruktur, které umožňují rozvoj nových zdrojů dodávek plynu.

3. Regulační orgán uvedený v kapitole VIa může v jednotlivých případech rozhodnout o výjimkách uvedených v odstavcích 1 a 2. Nachází-li se příslušná infrastruktura na území více než jednoho členského státu, vykonává úkoly svěřené tímto článkem regulačnímu orgánu agentura.

Výjimka se může vztahovat ke kapacitě nové infrastruktury nebo stávající infrastruktury s významně zvýšenou kapacitou, nebo k jejím částem.

Při rozhodování o udělení výjimky musí být v každém jednotlivém případě posouzena potřeba stanovit podmínky ohledně délky trvání výjimky a nediskriminačního přístupu k infrastruktuře. Při rozhodování o těchto podmínkách se zejména zohlední dodatečná kapacita, která má být vybudována, nebo změny stávající kapacity, časový horizont projektu a vnitrostátní podmínky.

Před poskytnutím výjimky stanoví regulační orgán pravidla a mechanismy pro správu a přidělování kapacity. Tato pravidla musí vyžadovat, aby všichni potenciální uživatelé infrastruktury byli vyzváni k tomu, aby projevíli zájem na nasmlouvání kapacity před tím, než je kapacita v nové infrastruktuře přidělena, a to rovněž pro vlastní potřebu. Regulační orgán musí vyžadovat, aby pravidla pro řízení překročení kapacity zahrnovala povinnost nabídnout nevyužitou kapacitu na trhu, a stanoví právo uživatelů zařízení, které jim umožní obchodovat se jejich smluvními kapacitami na sekundárním trhu. Při hodnocení kritérií uvedených v odst. 1 písm. a), b) a e) tohoto článku zohlední regulační orgán výsledky zmíněného postupu přidělování kapacity.

Rozhodnutí o výjimce, včetně podmínek uvedených v druhém pododstavci, musí být řádně odůvodněno a zveřejněno.

4. Regulační orgán předá Komisi kopii každé žádosti o výjimku neprodleně po jejím obdržení. Příslušný orgán Komisi neprodleně oznámí rozhodnutí společně se všemi důležitými informacemi, které se k němu vztahují. Tyto informace mohou být předloženy v úhrnné podobě, což Komisi umožní přijmout podložené rozhodnutí. Tyto informace obsahují zejména

- (a) přesné důvody, na jejichž základě regulační orgán výjimku udělil, včetně finančních údajů odůvodňujících potřebu výjimky;
- (b) provedenou analýzu dopadu udělení výjimky na hospodářskou soutěž a řádné fungování vnitřního trhu s plynem;
- (c) důvody pro délku trvání výjimky a podíl na celkové kapacitě dotyčné plynárenské infrastruktury, pro kterou je výjimka udělena;
- (d) výsledek konzultací s dotčenými regulačními orgány, pokud se výjimka vztahuje na propojovací vedení;
- (e) přínos infrastruktury k diverzifikaci dodávek plynu.

5. Do dvou měsíců po obdržení oznámení může Komise přijmout rozhodnutí ukládající regulačnímu orgánu, aby rozhodnutí o udělení výjimky změnil nebo zrušil. Tato lhůta začíná prvním dnem po obdržení oznámení. Pokud si Komise vyžádá doplňující informace, může být tato dvouměsíční lhůta prodloužena o dva měsíce. Tato lhůta začíná prvním dnem po obdržení úplných doplňujících informací. Tato dvouměsíční lhůta může být rovněž prodloužena se společným souhlasem Komise a regulačního orgánu. Nejsou-li požadované informace poskytnuty ve lhůtě stanovené v žádosti, považuje se oznámení za vzaté zpět, ledaže před uplynutím uvedené lhůty je lhůta buď prodloužena se společným souhlasem Komise a regulačního orgánu, nebo regulační orgán v řádně odůvodněném prohlášení informuje Komisi, že považuje oznámení za úplné.

Regulační orgán do čtyř týdnů naplní rozhodnutí Komise o změně nebo zrušení rozhodnutí o výjimce a uvědomí o tom Komisi.

Komise zabezpečí zachování důvěrnosti informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Souhlas Komise s rozhodnutím o výjimce pozbývá platnosti po dvou letech od jeho přijetí, pokud do té doby nezačala výstavba infrastruktury, a po pěti letech, pokud v té době ještě infrastruktura nebyla uvedena do provozu.

6. Komise může přijmout pokyny k uplatňování podmínek uvedených v odstavci 1 a ke stanovení postupu pro uplatňování odstavců 4 a 5. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.“

- (14) Za článek 24 se vkládá nová kapitola VIa, která zní:

„KAPITOLA VIa

VNITROSTÁTNÍ REGULAČNÍ ORGÁNY

Článek 24a

Určení a nezávislost regulačních orgánů

1. Každý členský stát určí jediný vnitrostátní regulační orgán.
2. Členské státy musejí zaručit nezávislost regulačního orgánu a zajistit, aby své pravomoci vykonával nestranně a průhledně. Za tímto účelem musí členský stát zajistit, aby při výkonu regulačních úkolů svěřených touto směrnicí byl regulační orgán právně odlišený od jakéhokoli jiného veřejného či soukromého subjektu a byl na něm funkčně nezávislý a aby jeho zaměstnanci a osoby pověřené jeho řízením jednali nezávisle na jakýchkoli tržních zájmech a aby nevyhledávali ani nepřijímali pokyny od žádných vládních ani jiných veřejných či soukromých subjektů.
3. Za účelem ochrany nezávislosti regulačního orgánu musejí členské státy zajistit zejména:
 - (a) aby měl regulační orgán právní subjektivitu, rozpočtovou autonomii a odpovídající lidské i finanční zdroje pro výkon svých povinností;
 - (b) aby bylo jeho vedení jmenováno na pevně stanovenou dobu, kterou není možné prodloužit, o délce nejméně pěti let a aby bylo možné jej z funkce odvolat během jeho funkčního období, pouze pokud již neplní podmínky stanovené v tomto článku nebo se dopustilo vážného pochybení.

Článek 24b

Cíle politiky regulačního orgánu

Při plnění svých regulačních úkolů specifikovaných v této směrnici přijme regulační orgán veškerá přiměřená opatření k dosažení těchto cílů:

- (a) podpora – v těsné spolupráci s agenturou, regulačními orgány ostatních členských států a s Komisí – konkurenceschopného, bezpečného a environmentálně udržitelného vnitřního trhu se zemním plynem v rámci Společenství a účinné otevření trhu pro všechny spotřebitele a dodavatele ve Společenství;
- (b) rozvoj konkurenceschopných a řádně fungujících regionálních trhů v rámci Společenství k dosažení cíle uvedeného v písmenu a);
- (c) potlačení omezení bránících obchodování se zemním plynem mezi členskými státy, mimo jiné rozvoj vhodné přeshraniční přepravní kapacity k uspokojení poptávky, posilování integrace vnitrostátních trhů a umožnění neomezeného toku zemního plynu po celém Společenství;

- (d) zajištění rozvoje bezpečných, spolehlivých a účinných soustav, podpora energetické účinnosti, adekvátnosti soustavy a výzkumu a inovací zaměřených na uspokojení poptávky a rozvoj inovačních obnovitelných a nízkouhlíkových technologií, a to jak v krátkodobém, tak dlouhodobém horizontu;
- (e) zajištění toho, aby byly provozovatelům sítí poskytovány odpovídající pobídky, jak krátkodobě, tak dlouhodobě, ke zvyšování výkonnosti sítí a k podpoře integrace trhu;
- (f) zajištění účinného fungování příslušného vnitrostátního trhu a podpora účinné hospodářské soutěže ve spolupráci s orgány pro hospodářskou soutěž.

Článek 24c

Povinnosti a pravomoci regulačního orgánu

1. Regulační orgán má následující povinnosti:

- (a) zajistit, aby provozovatelé přepravní a distribuční soustavy a případně vlastníci soustavy, jakož i jakékoli plynárenské podniky plnily své povinnosti vyplývající z této směrnice a z dalších příslušných právních předpisů Společenství, včetně těch, které se týkají přeshraničních otázek;
- (b) spolupracovat na přeshraničních otázkách s regulačním orgánem nebo orgány příslušných členských států;
- (c) dodržovat a provádět rozhodnutí agentury a Komise;
- (d) každoročně podávat příslušným orgánům členských států, agentuře a Komisi zprávu o činnosti a plnění svých povinností. Tato zpráva obsahuje přijatá opatření a dosažené výsledky ve vztahu k jednotlivým úkolům uvedeným v tomto článku;
- (e) zabezpečit, aby nedocházelo k žádným vzájemným subvencím mezi přepravními, distribučními, skladovacími, LNG a dodavatelskými činnostmi;
- (f) přezkoumávat investiční plány provozovatelů přepravní soustavy a posuzovat ve své výroční zprávě investiční plán provozovatelů přepravní soustavy, pokud je o jeho soulad s celoevropským desetiletým plánem rozvoje sítí uvedeným v článku 2c nařízení (ES) č. 1775/2005;
- (g) sledovat bezpečnost a spolehlivost sítě a přezkoumávat pravidla pro bezpečnost a spolehlivost sítě;
- (h) sledovat úroveň průhlednosti a zajistit, aby plynárenské podniky dodržovaly povinnost průhlednosti;
- (i) sledovat ve spolupráci s orgány pro hospodářskou soutěž stupeň otevřenosti trhu a hospodářské soutěže na velkoobchodní a maloobchodní úrovni, včetně burz pro obchodování se zemním plynem, cen pro domácnosti, počtu případů přechodu k jinému dodavateli, počtu případů odpojení a stížností domácností v dohodnutém formátu, jakož i jakákoli narušení či omezení hospodářské

soutěže, včetně poskytování relevantních informací a upozornění příslušných orgánů pro hospodářskou soutěž na veškeré relevantní případy;

- (j) sledovat dobu, jakou podniky zabývající se přepravou a distribucí potřebují na provedení připojení a oprav;
- (k) sledovat a přezkoumávat podmínky přístupu ke skladování, skladování v potrubí a k jiným pomocným službám uvedeným v článku 19;
- (l) zajišťovat, aniž jsou dotčeny pravomoci ostatních vnitrostátních regulačních orgánů, vysoké standardy veřejné služby ve vztahu k zemnímu plynu, ochranu ohrožených zákazníků a účinnost opatření na ochranu spotřebitele stanovených v příloze A;
- (m) zveřejňovat alespoň jednou ročně doporučení o souladu dodavatelských sazeb s článkem 3;
- (n) zajišťovat přístup k údajům o spotřebě zákazníků, uplatňování harmonizovaného formátu pro údaje o spotřebě a přístup k údajům podle přílohy A písm. h);
- (o) sledovat provádění pravidel, která se týkají úlohy a povinností provozovatelů přepravní soustavy, provozovatelů distribuční soustavy, dodavatelů a zákazníků a dalších účastníků trhu podle článku 8b nařízení (ES) č. 1775/2005;
- (p) sledovat řádné uplatňování kritérií, která určují, zda se na skladovací zařízení vztahuje čl. 19 odst. 3, nebo čl. 19 odst. 4.

2. Je-li podle článku 9 určen nezávislý provozovatel soustavy, musí regulační orgán kromě úkolů, které jsou mu svěřeny podle odstavce 1:

- (a) sledovat dodržování povinností, které vlastníkově přepravní soustavy a nezávislému provozovateli soustavy vyplývají z tohoto článku, a v souladu s odst. 3 písm. d) ukládat sankce za jejich nedodržení;
- (b) sledovat vztahy a komunikaci mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přepravní soustavy s cílem zajistit, aby nezávislý provozovatel soustavy plnil své povinnosti, a zejména musí schvalovat smlouvy a jednat jako orgán pro řešení sporů mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přepravní soustavy, pokud jde o případnou stížnost podanou kteroukoli ze stran podle odstavce 7;
- (c) aniž je dotčen postup podle čl. 9 odst. 2 písm. c), ve vztahu k prvnímu desetiletému plánu rozvoje sítě schvalovat investiční plány a víceletý plán rozvoje sítě předkládaný každoročně nezávislým provozovatelem soustavy;
- (d) zajistit, aby sazby za přístup k síti vybírané nezávislými provozovateli soustavy zahrnovaly odměnu pro vlastníka či vlastníky sítě, která je přiměřená užívání majetku tvořícího síť a jakýmkoli novým investicím do tohoto majetku;

- (e) mít pravomoc provádět inspekce v prostorách vlastníka přepravní soustavy a nezávislého provozovatele soustavy.
3. Členské státy zajistí, aby byly regulačním orgánům uděleny pravomoci, které jim umožní účinně a rychle plnit povinnosti uvedené v odstavci 1 a 2. Za tímto účelem musí regulační orgán disponovat alespoň následujícími pravomocemi:
- (a) vydávat závazná rozhodnutí týkající se plynárenských podniků;
- (b) provádět ve spolupráci s vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž šetření zaměřená na fungování trhů se zemním plynem a v případě, že nedošlo k porušení pravidel hospodářské soutěže, rozhodnout o jakýchkoli vhodných opatřeních, která jsou nezbytná a přiměřená pro podporu účinné hospodářské soutěže a zajištění řádného fungování trhu, včetně programů uvolňování kapacit zemního plynu;
- (c) vyžadovat od plynárenských podniků jakékoli informace, jež jsou důležité pro plnění jeho úkolů;
- (d) ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce plynárenským podnikům, které neplní povinnosti, jež pro ně vyplývají z této směrnice či z jakýchkoli rozhodnutí regulačního orgánu nebo agentury;
-
- (e) disponovat vhodnými právy na šetření a příslušnými pravomocemi vydávat pokyny při řešení sporů podle odstavců 7 a 8;
- (f) schvalovat ochranná opatření uvedená v článku 26.
4. Regulační orgány jsou příslušné pro stanovování nebo schvalování podmínek před tím, než vstoupí v platnost, pro:
- (a) připojení a přístup k vnitrostátním sítím, včetně sazeb za přepravu a distribuci a podmínek přístupu k zařízením LNG a sazeb za tento přístup. Tyto sazby musí umožňovat provádění nezbytných investic do sítí a zařízení LNG tak, aby díky těmto investicím bylo možné zabezpečit rentabilitu sítí a zařízení LNG;
- b) poskytování vyrovnávacích služeb.
5. Při stanovování či schvalování sazeb musí regulační orgány zajistit, aby byla provozovatelům sítě poskytnuta přiměřená pobídka, jak z krátkodobé, tak z dlouhodobé perspektivy, pro zvyšování účinnosti a podporu integrace trhu a souvisejících výzkumných činností.
6. Regulační orgány mají právo požádat v případě potřeby provozovatele přepravní soustavy, skladovacího zařízení, zařízení LNG a distribuční soustavy, aby změnili podmínky, včetně sazeb uvedených v tomto článku, tak, aby byly přiměřené a používaly se nediskriminačním způsobem.

7. Každá osoba, která si stěžuje na provozovatele přepravní soustavy, zařízení LNG nebo distribuční soustavy, může podat stížnost regulačnímu orgánu, který jako orgán pro řešení sporů vydá rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení stížnosti. Tuto lhůtu je možné prodloužit o dva měsíce, pokud regulační orgány potřebují další informace. Tuto lhůtu je možné dále prodloužit po dohodě s navrhovatelem. Toto rozhodnutí má závazný účinek, pokud není zrušeno nebo odvoláno.
8. Každá osoba, které se dotýká rozhodnutí o metodách přijaté podle tohoto článku nebo které se dotýkají navržené metody, má-li regulační orgán konzultační povinnost, a která má právo si na ně stěžovat, může podat stížnost s ohledem na přezkoumání rozhodnutí ve lhůtě nejvýše dvou měsíců po zveřejnění rozhodnutí nebo návrhu rozhodnutí nebo v kratší lhůtě stanovené členskými státy. Tato stížnost nemá odkladný účinek.
9. Členské státy vytvoří vhodné a účinné mechanismy pro regulaci, kontrolu a průhlednost tak, aby zabránily veškerému zneužívání dominantního postavení a bezohlednému chování, zejména ke škodě spotřebitelů. Tyto mechanismy berou v úvahu ustanovení Smlouvy, a zejména její článek 82.
10. Členské státy zajistí, aby v souladu s vnitrostátními právními předpisy byla přijata vhodná opatření, včetně správních opatření nebo trestních řízení proti odpovědným fyzickým nebo právnickým osobám, pokud nejsou dodržena pravidla o důvěrnosti stanovená touto směrnicí.
11. Stížnosti uvedené v odstavcích 7 a 8 se podávají, aniž je dotčen výkon práva na opravný prostředek podle právních předpisů Společenství a členských států.
12. Rozhodnutí regulačních orgánů musí být odůvodněná.
13. Členské státy zajistí, aby na vnitrostátní úrovni existovaly vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, které se rozhodnutí vnitrostátního regulačního orgánu týká, právo podat opravný prostředek k orgánu, který je na zúčastněných stranách nezávislý.
14. Komise může přijmout pokyny ohledně provádění pravomocí popsanych v tomto článku ze strany regulačních orgánů. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.“

Článek 24d

Regulační režim pro přeshraniční otázky

1. Regulační orgány úzce spolupracují a vzájemně konzultují a poskytují si navzájem i agentuře jakékoli informace nezbytné pro plnění jejich úkolů podle této směrnice. U předávaných informací zajistí přijímající orgán stejnou úroveň důvěrnosti, jaká je vyžadována od orgánu, který informaci poskytl.

2. Regulační orgány spolupracují přinejmenším na regionální úrovni s cílem podporovat utváření provozních uspořádání vedoucích k zajištění optimálního řízení sítě, rozvoji společných burz pro obchodování se zemním plynem a k přidělování přeshraniční kapacity a s cílem zajistit minimální úroveň propojovací kapacity v rámci regionu umožňující rozvoj účinné hospodářské soutěže.

3. Agentura rozhodne o regulačním režimu pro infrastrukturu spojující alespoň dva členské státy:

- (a) na společnou žádost příslušných vnitrostátních regulačních orgánů nebo
- (b) pokud příslušné vnitrostátní regulační orgány nedokázaly dosáhnout dohody o vhodném regulačním režimu do šesti měsíců ode dne, kdy byl spis předložen poslednímu z těchto regulačních orgánů.

4. Komise může přijmout pokyny ohledně rozsahu povinností regulačních orgánů spolupracovat navzájem a s agenturou a ohledně situací, kdy se agentura stává příslušnou k tomu, aby rozhodla o regulačním režimu pro infrastrukturu spojující alespoň dva členské státy. Tato opatření, jejichž předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijmou regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.

Článek 24e *Soulad s pokyny*

1. Kterýkoli regulační orgán a Komise si mohou vyžádat stanovisko agentury k tomu, zda je rozhodnutí regulačního orgánu v souladu s pokyny uvedenými v této směrnici nebo v nařízení (ES) č. 1775/2005.

2. Agentura poskytne do čtyř měsíců své stanovisko regulačnímu orgánu, který si jej vyžádal, nebo případně Komisi a rovněž regulačnímu orgánu, který dotyčné rozhodnutí vydal.

3. Pokud regulační orgán, který rozhodnutí vydal, nevyhoví stanovisku agentury do čtyř měsíců ode dne, kdy jej obdržel, uvědomí agentura Komisi.

4. Kterýkoli regulační orgán může Komisi uvědomit, má-li za to, že rozhodnutí regulačního orgánu není v souladu s pokyny uvedenými v této směrnici nebo v nařízení (ES) č. 1775/2005, a to do dvou měsíců od dne tohoto rozhodnutí.

5. Pokud Komise do dvou měsíců poté, co ji uvědomila agentura v souladu s odstavcem 3 nebo regulační orgán v souladu s odstavcem 4, nebo z vlastního podnětu do tří měsíců ode dne rozhodnutí shledá, že dané rozhodnutí regulačního orgánu vyvolává vážné pochybnosti z hlediska jeho slučitelnosti s pokyny uvedenými v této směrnici nebo v nařízení (ES) č. 1775/2005, může Komise rozhodnout o zahájení řízení. V takovém případě vyzve regulační orgán a účastníky řízení před regulačním orgánem, aby předložili připomínky.

6. Pokud se Komise rozhodla zahájit řízení, nejpozději do čtyř měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí vydá konečné rozhodnutí

(a) nevznášet námitky proti rozhodnutí regulačního orgánu;

nebo

(b) vyžadující, aby dotčený regulační orgán změnil nebo zrušil své rozhodnutí, má-li za to, že nebyly dodrženy pokyny.

7. Pokud Komise nepřijala rozhodnutí o zahájení řízení nebo konečné rozhodnutí ve lhůtách stanovených v odstavcích 5 a 6, má se za to, že proti rozhodnutí regulačního orgánu nevznesla námitky.

8. Regulační orgán naplní rozhodnutí Komise vyžadující změnu či zrušení jeho rozhodnutí do dvou měsíců a uvědomí o tom Komisi.

9. Komise přijme pokyny, které podrobně stanoví postup pro uplatňování tohoto článku. Toto opatření, jehož předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijme regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.

Článek 24f *Vedení záznamů*

1. Členské státy musí vyžadovat, aby dodavatelské podniky uchovávaly pro potřebu vnitrostátního regulačního orgánu, vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž a Komise alespoň po dobu pěti let náležitě údaje týkající se všech transakcí se smlouvami na dodávky zemního plynu a deriváty na zemní plyn s velkoodběrateli a provozovateli přepravní soustavy, jakož i s provozovateli skladovacího zařízení a zařízení LNG.

2. Údaje musí obsahovat podrobnosti o vlastnostech příslušných transakcí, jako například pravidla upravující trvání, dodání a plnění, množství, data a časy uskutečnění a ceny transakcí a informace k identifikaci dotčeného velkoodběratele, jakož i stanovené podrobnosti o všech nenaplněných smlouvách na dodávky zemního plynu a derivátech na zemní plyn.

3. Regulační orgán může rozhodnout, že části těchto informací poskytne účastníkům trhu, ovšem za podmínky, že se nezveřejní informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které se týkají jednotlivých účastníků trhu či jednotlivých transakcí. Tento odstavec se nevztahuje na informace o finančních nástrojích, které spadají do oblasti působnosti směrnice 2004/39/ES.

4. K zajištění jednotného uplatňování tohoto článku může Komise přijmout pokyny vymezující metody a opatření pro vedení záznamů, jakož i formu a obsah údajů, které mají být uchovávány. Tato opatření, jejichž předmětem je změna jiných než podstatných prvků této směrnice jejím doplněním, se přijmou regulativním postupem s kontrolou podle čl. 30 odst. 3.

5. Pokud jde o transakce s deriváty na zemní plyn dodavatelských podniků s velkoodběrateli a provozovateli přepravní soustavy, jakož i s provozovateli skladovacího zařízení a zařízení LNG, použije se tento článek pouze poté, co Komise přijme pokyny uvedené v odstavci 4.

6. Ustanovení tohoto článku nezakládají vzhledem k orgánům uvedeným v odstavci 1 další povinnosti pro subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2004/39/ES.

7. Potřebují-li orgány uvedené v odstavci 1 přístup k údajům, které uchovávají subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2004/39/ES, poskytnou požadované údaje orgánům uvedeným v odstavci 1 orgány příslušné podle uvedené směrnice.

(15) Článek 25 se zrušuje.

(16) Článek 30 se nahrazuje tímto:

*„Článek 30
Výbor*

1. Komisi je nápomocen výbor.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 3 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES s ohledem na článek 8 zmíněného rozhodnutí.

3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se čl. 5a odst. 1 až 4 a článek 7 rozhodnutí 1999/468/ES s ohledem na článek 8 zmíněného rozhodnutí.“

(17) V příloze A se doplňují následující písmena:

„(h) měli k dispozici údaje o své spotřebě a aby mohli na základě výslovného souhlasu a zdarma poskytnout kterémukoli podniku s dodavatelskou licencí přístup ke svým měřeným údajům. Strana odpovídající za správu údajů je povinna tyto údaje podniku vydat. Členské státy určí formát pro tyto údaje a postup, jakým dodavatelé a spotřebitelé budou mít k těmto údajům přístup. Za tuto službu nesmějí být spotřebiteli účtovány žádné další náklady;

(i) byli každý měsíc řádně informováni o aktuální spotřebě zemního plynu a o nákladech na zemní plyn. Za tuto službu nesmějí být spotřebiteli účtovány žádné další náklady;

(j) mohli změnit dodavatele kdykoli během roku, přičemž účet zákazníka u předchozího dodavatele nesmí být vyúčtován později než jeden měsíc po poslední dodávce realizované tímto předchozím dodavatelem.“

*Článek 2
Provedení*

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do [18 měsíců ode dne vstupu v platnost]. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění a srovnávací tabulku mezi těmito předpisy a touto směrnicí.

Budou tyto předpisy používat od [18 měsíců ode dne vstupu v platnost].

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

*Článek 3
Vstup v platnost*

Tato směrnice vstupuje v platnost [...] dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Článek 4

Tato směrnice je určena členskými státním.

V Bruselu dne [...].

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně
[...]*

*Za Radu
předseda/předsedkyně
[...]*